

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

**ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**

**ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ «ΛΑΚΩΝΙΑ». Η ΠΟΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ.**

**ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Α. Μ. : 2000134**

**Επιβλέπουσα καθηγήτρια: ΛΟΥΜΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Επίκουρος Καθηγήτρια**

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1. ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	4
1.1 ΙΣΤΟΡΙΑ	4
1.2 ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	5
1.3 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ	9
1.4. ΑΓΟΡΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ	11
1.5 ΕΞΑΓΩΓΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ	12
1.5.1 Πορτοκάλια	12
1.5.2 Λεμόνια	12
1.5.3 Μανταρίνια.....	13
1. 6 ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ	13
1.7 ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	15
1.7.1 Οργανώσεις παραγωγών.....	17
1.7.2 Προβλήματα, αδυναμίες και προκλήσεις στον τομέα των εσπεριδοειδών στην Ελλάδα.	18
1.8 ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ-ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ	19
2.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	23
3. ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑ	24
3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ	24
3.2. ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ	24
3.3 ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΔΑ	26
3.4 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ	26
3.5 ΠΑΓΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	31
3.5.1 Γήπεδα – Οικόπεδα	31
3.5.2 Υφιστάμενα κτίρια και κτιριακές εγκαταστάσεις.....	32
3.5.3 Μηχανολογικός εξοπλισμός.....	33
3.5.4 Υφιστάμενες βοηθητικές εγκαταστάσεις	35
3.5.5 Μεταφορικά μέσα	37
3.6 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΗΣ	37
3.7 ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	38
3.8 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	39
3.8.1 Πρώτη ύλη.....	39
3.8.2 Μεταποίηση και επεξεργασία στο Ν.Λακωνίας.....	42
3.8.3 Διακίνηση μεταποιημένων προϊόντων	43
3.9 ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	45
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	47
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	49
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	51
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	51

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	51
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	52
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II.....	53

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία αυτή αναφέρεται από το στάδιο της συγκομιδής έως της κατανάλωσης των καρπών των εσπεριδοειδών. Η έρευνα εστιάζεται συγκεκριμένα στην πορεία της μεταποιητικής μονάδας <<ΛΑΚΩΝΙΑ>>. Η μονάδα αυτή ανήκει στον Αγροτικό Συνεταιρισμό (ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ ΑΜΥΚΛΩΝ ΣΠΑΡΤΗΣ ΛΑΚΩΝΙΑ) και κυριαρχεί στον μεταποιητικό τομέα των εσπεριδοειδών στο Ν.Λακωνία αλλά και στον ευρύτερο χώρο της μεταποίησης των εσπεριδοειδών. Η μονάδα αυτή λειτουργεί συνεχώς εδώ και σαράντα (40) έτη και παρουσιάζει μια συνεχή αναπτυξιακή πορεία. (Παράρτημα II, εικόνα 1)

Στο πρώτο μέρος περιλαμβάνονται στοιχεία σχετικά με τις ποικιλίες των εσπεριδοειδών που καλλιεργούνται στην Λακωνία ενώ στη συνέχεια παρουσιάζεται με αναλυτικό τρόπο η πορεία των καρπών από τη συγκομιδή ως τη μεταποίηση, την εμπορία και την κατανάλωση.

Ευχαριστούμε θερμά το διοικητικό προσωπικό του εργοστασίου <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> για την υποστήριξη και την προθυμία να ανταποκριθεί στην έρευνά μας και στην ανάγκη στοιχειοθέτησης όλων των απαραίτητων πληροφοριών για την εκπόνηση της εργασίας αυτής.

1. ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΑ

Τα εσπεριδοειδή είναι δέντρα μέτριων διαστάσεων με κομψή κόμη, συνήθως σφαιρική. Είναι αειθαλή, με φύλλα ωσειδή-μυτερά, δερματώδη, βαθυπράσινα, σε κλαδίσκους με ή χωρίς αγκάθια στο σημείο έκφυσης του μίσχου. Τα άνθη έχουν συνήθως 5 πέταλα, λευκά ή ρόδινα, παχιά και είναι πολύ ή ελαφρά εύοσμα. Από τα άνθη εξάγονται αιθέρια έλαια περιζήτητα από την αρωματοποιία. Επίσης, οι καρποί των εσπεριδοειδών και ειδικότερα των πορτοκαλιών και των μανταρινιών, αποτελούν εξαιρετα και υγιεινά φρούτα, πλούσια σε βιταμίνες Α, Β, C των οποίων οι δροσιστικές, χωνευτικές και ενεργητικές ιδιότητες τα καθιστούν απαραίτητα στη διατροφή παιδιών και ενηλίκων και για το λόγο αυτό τα συναντάμε σε ειδικά διαιτολόγια. (Ποντίκης 1993)

Τα εσπεριδοειδή ήταν άγνωστα στο δυτικό ημισφαίριο μέχρι και την άφιξη του Κολόμβου, ο οποίος κατά το δεύτερο ταξίδι του μετέφερε σπόρους από πορτοκάλια, λεμόνια και κίτρα από τη νήσο Ταϊτή. Αργότερα τον 16ο αιώνα έγιναν και νέες εισαγωγές σπόρων από τους Πορτογάλους και τους Ισπανούς. Συγκεκριμένα, στην Ευρώπη το πρώτο γνωστό είδος ήταν η Κιτριά. Τα εσπεριδοειδή θεωρούνται χειμωνιάτικα φρούτα, πλέον, όμως, τα συναντάμε όλο τον χρόνο στις αγορές. Οι περισσότερες καλλιεργούμενες εκτάσεις βρίσκονται σε υποτροπικές περιοχές. (Ποντίκης 1993)

Οι πιο διαδεδομένοι αντιπρόσωποι εσπεριδοειδών είναι τα πορτοκάλια (*Citrus sinensis* L.), τα μανταρινία (*C. reticulata* Blanco), τα λεμόνια (*C. limon*), τα γκρέϊπφρουτ (*C. paradise*) και τα λάϊμ (*C. aurantifolia*). Η πολύ καλή γεύση τους, γλυκιά, ξινή ή πικρή και η μεγάλη περιεκτικότητα σε χυμό τα κάνει ιδανικά τόσο στη μαγειρική όσο και στη ζαχαροπλαστική αλλά και στην ποτοποιία. Χρησιμοποιούνται, ακόμα, ως αιθέρια έλαια στην φαρμακευτική και στην παραγωγή καλλυντικών.

Η σημασία των εσπεριδοειδών στη γεωργία και στην παγκόσμια οικονομία διαφαίνεται από την ευρεία εξάπλωση των καλλιεργειών και τη συστηματοποιημένη παραγωγή. Τα εσπεριδοειδή καλλιεργούνται σε χώρες με τροπικό και υποτροπικό κλίμα, κατάλληλο έδαφος, επαρκή υγρασία στις οποίες λείπουν τα έντονα καιρικά φαινόμενα (παγετοί, χιόνια, καύσωνες). Οι καλλιεργούμενες περιοχές συνιστούν μια ζώνη, που εκτείνεται, κατά προσέγγιση, 35° Βόρεια και Νότια του Ισημερινού.

Οι κυρίως καλλιεργούμενες εκτάσεις βρίσκονται σε υποτροπικές περιοχές με γεωγραφικό πλάτος μεγαλύτερο των 20° Βόρεια ή Νότια του Ισημερινού. Η καλλιεργούμενη έκταση σε παγκόσμια κλίμακα υπολογίζεται σε 24 εκατομμύρια στρέμματα, της οποίας το 80% ανήκει στις παραμεσόγειες χώρες και στη Βόρεια και Κεντρική Αμερική. Το υπόλοιπο 20% κατανέμεται στην Άπω Ανατολή (10%), Νότιο

Αμερική (6%) και σε άλλες χώρες του Νότιου ημισφαιρίου (4%), συμπεριλαμβανομένων της Νοτίου Αφρικής και της Αυστραλίας. Η παραγωγή σε παγκόσμια κλίμακα υπολογίζεται σε 67.398.000 μετρικούς τόνους. Για κάθε είδος αντιστοιχούν κατά προσέγγιση τα εξής ποσοστά : πορτοκάλια 65%, λεμόνια 10%, γκρέϊπφρουτ 10%, μανταρίνια 12%, λοιπά είδη 3%.(Ποντίκης 1993)

Οι παραμεσόγειες χώρες διαθέτουν το 80% της εξαγόμενης παραγωγής τους σε φρέσκο καρπό και το 20% σε επεξεργασμένη μορφή, ενώ η Βόρειος και Κεντρική Αμερική διαθέτουν μόνο το 20% της παραγωγής τους σε φρέσκο καρπό και το 80% σε επεξεργασμένη μορφή.

Το μέγεθος των καρπών των εσπεριδοειδών ποικίλλει από πολύ μικρό μέχρι πολύ μεγάλο. Μεταξύ των ειδών εκείνων, που έχουν τους μικρότερους καρπούς, περιλαμβάνονται τα κουμκάτ ή κουμ-κουατ (*Fortunella spp.Swingle*), η λιμεττία (*Citrus aurantifolia Swingle*), των οποίων η μεγαλύτερη διάμετρος σπάνια υπερβαίνει τα 3εκ. Τους πιο μεγάλους καρπούς έχουν η φράπα (*C.grandis Osbeck*) και η κιτριά (*C.medica L.*), των οποίων η διάμετρος και το μήκος μπορεί να φθάσει τα 30εκ. (Ποντίκης 1993, Φωτόπουλος 2001).

1.2 ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η παραγωγή εσπεριδοειδών σε παγκόσμιο επίπεδο παρουσιάζει, κατά την διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, σταθερή αύξηση και ήδη φθάνει σε επίπεδα άνω των 80 εκατομμυρίων τόνων (Πίνακας 1) από τα οποία, το βασικότερο προϊόν είναι τα πορτοκάλια, τα οποία εκτιμώνται σε περισσότερα από 55 εκατομμύρια τόνους.

Κύρια χώρα παραγωγής είναι η Βραζιλία με 19,5 εκατομμύρια τόνους περίπου ή 24,2% της παγκόσμιας παραγωγής, ακολουθεί η Μεσογειακή Ζώνη με περίπου 17 εκατομμύρια τόνους ή 20,8% της παγκόσμιας παραγωγής, οι ΗΠΑ 15 εκατομμύρια τόνους ή 18,4% αντίστοιχα και η Κίνα 10 εκατομμύρια τόνους ή 12,1% αντίστοιχα, στην οποία παρατηρείται μια ραγδαία ανάπτυξη. Οι χώρες αυτές παράγουν περίπου 63,5 εκατομμύρια τόνους εσπεριδοειδή, δηλαδή το 75,5% περίπου της παγκόσμιας παραγωγής εσπεριδοειδών (Πίνακας 1).

Στην λεκάνη της Μεσογείου, η ετήσια συνολική παραγωγή εσπεριδοειδών διαμορφώνεται στους 16,8 εκατομμύρια τόνους με ανώτατο όριο τους 17,5 εκατομμύρια τόνους και κατώτερο τους 15,5 εκατομμύρια τόνους. Η Ισπανία κατέχει το 33,5% επί της συνολικής παραγωγής της Μεσογειακής Ζώνης, ακολουθεί η Ιταλία με 17,5% και οι αξιοσημείωτα αναπτυσσόμενες στον τομέα, Αίγυπτος με 15,3% και η Τουρκία με 10,6% . Η Ελλάδα κατέχει την Πέμπτη (5^η) θέση με 7,5% (Πίνακας 2). (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

Πίνακας 1.: Παγκόσμια παραγωγή εσπεριδοειδών και συμμετοχή (%) παραγωγών χωρών (μέσος όρος πενταετίας 98/99 έως 02/03).

ΧΩΡΑ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (Σε χιλ.τόνους)	% ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	19.494,2	24,18
ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	16.773,8	20,81
ΗΠΑ	14.831,6	18,40
ΚΙΝΑ	9.761,2	12,11
ΜΕΞΙΚΟ	5.204,2	6,46
ΙΝΔΙΑ	3.437,2	4,26
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	2.407,4	3,06
ΚΟΥΒΑ	2.169,0	2,69
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ	2.094,4	2,60
ΙΑΠΩΝΙΑ	1.665,8	2,07
ΑΦΡΙΚΗ	1.327,2	1,65
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	609,8	0,76
ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ	474,0	0,59
ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ	306,4	0,38
ΣΥΝΟΛΟ	80.619,2	100,00

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων “Σχέδιο Ειδικού Προγράμματος Ανασύστασης – Αναδιάρθρωσης των Εσπεριδοειδών”, Νοέμβριος 2004.

Η παραγωγή των πορτοκαλιών στη Μεσογειακή ζώνη εκτιμάται σε 10 εκατομμύρια τόνους ή το 57% περίπου της συνολικής παραγωγής εσπεριδοειδών της περιοχής αυτής. Τα μανταρινοειδή κατέχουν τη δεύτερη (2^η) θέση με αυξητική τάση από 3,7 εκατομμύρια τόνους κατά την περίοδο 1998-1999 σε 4.340.000 τόνους για την περίοδο 2002-2003. Τα λεμόνια παρουσιάζουν παραγωγή περίπου 2,5 εκατομμύρια τόνους (1998-1999) μέχρι 2,6 εκατομμύρια τόνους (1999-2000). Τα γκρέϊπφρουτ παρουσιάζουν παραγωγή 550.000 τόνους περίπου. Κυρίαρχη θέση κατέχει το Ισραήλ με περισσότερο του 55% επί της συνολικής παραγωγής, ενώ η Τουρκία εξελίσσεται δυναμικά με ποσοστό που έφθασε στο τέλος της προηγούμενης πενταετίας το 25% της συνολικής παραγωγής στη Μεσογειακή Ζώνη. (Ε.Σ.Υ.Ε. 2002).

Στην Ελλάδα, ο τομέας των εσπεριδοειδών αντιπροσωπεύει σημαντικό μέρος του κλάδου των δενδρωδών καλλιεργειών και ιδιαίτερα των καλλιεργειών για την παραγωγή οπωρών, τόσο από άποψη εκτάσεως και παραγωγής, όσο και από την άποψη αυτής της ακαθάριστης αξίας. Κατά την καλλιέργεια, η επιτυχία μιας εσπεριδοφυτείας εξαρτάται από τις κλιματικές συνθήκες της περιοχής, την επιλογή

της τοποθεσίας εγκαταστάσεως της φυτείας, το έδαφος, το νερό, την επιλογή των κατάλληλων υποκειμένων και ποικιλιών και την εφαρμογή της κατάλληλης τεχνικής καλλιέργειας. Η καλλιέργεια των εσπεριδοειδών εκτείνεται κυρίως στην Πελοπόννησο, στη Δυτική Ελλάδα και στην Κρήτη με τα κυριότερα κέντρα παραγωγής εσπεριδοειδών στην Ελλάδα να είναι στη Λακωνία, Μεσσηνία, Κορινθία, Άρτα, Κρήτη, Αργολίδα. Μάλιστα μόνο σε τέσσερις νομούς βρίσκεται το 74% του συνολικού αριθμού των δέντρων. (Αργολίδας 29%, Άρτας 22%, Λακωνίας 13%, Χανιά 10%). (Ε.Σ.Υ.Ε. 2002)

Πίνακας 2.: Παραγωγή εσπεριδοειδών των χωρών της Παραμεσόγειου Ζώνης, μέσος όρος πενταετίας 98/99-02/03.

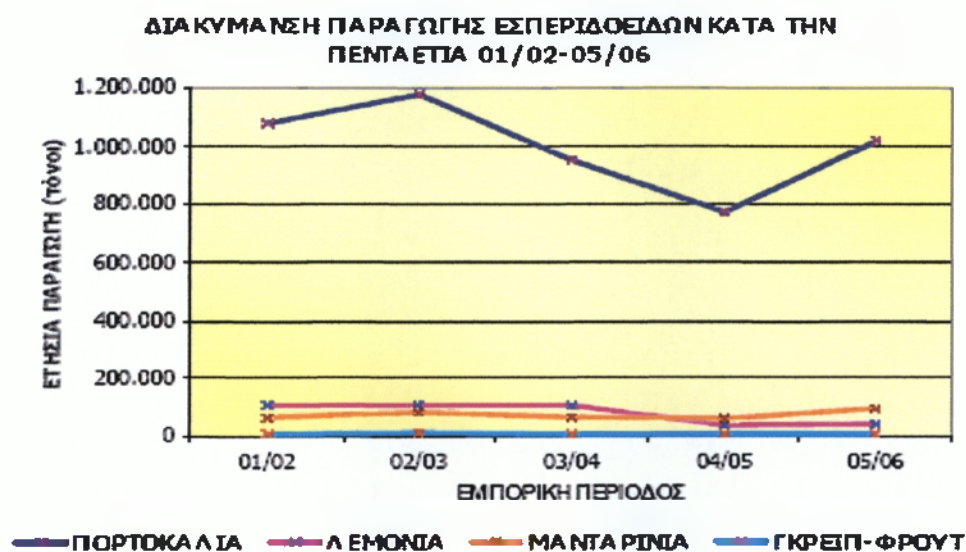
ΧΩΡΑ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΣ 98/99-02/03 (σε χιλ. τόνους)	% ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΧΩΡΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ
ΙΣΠΑΝΙΑ	5.607,60	33,41
ΙΤΑΛΙΑ	2.941,40	17,52
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	2.566,40	15,29
ΤΟΥΡΚΙΑ	1.774,00	10,57
ΕΛΛΑΔΑ	1.251,60	7,46
ΜΑΡΟΚΟ	1.235,00	7,36
ΙΣΡΑΗΛ	598,40	3,56
ΑΛΓΕΡΙΑ	251,00	1,50
ΤΥΝΗΣΙΑ	236,00	1,41
ΚΥΠΡΟΣ	228,40	1,36
ΓΑΖΑ	72,20	0,43
ΓΑΛΛΙΑ	24,30	0,14
ΣΥΝΟΛΟ	16.786,30	100,00

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων “Σχέδιο Ειδικού Προγράμματος Ανασύστασης – Αναδιάρθρωσης των Εσπεριδοειδών”, Αναφορά σε στοιχεία πενταετίας 98/99-02/03.

Η έκταση των εσπεριδοειδών στην Ελλάδα ανέρχεται κατά μέσο όρο στα 543.000 στρέμματα με κυρίαρχη την έκταση της πορτοκαλιάς, η οποία συμμετέχει με ποσοστό 70%. Ακολουθεί η έκταση της λεμονιάς με ποσοστό 19%, η έκταση της μανταρινιάς με ποσοστό 11% και τέλος το γκρέϊφρουτ με ποσοστό 0,4% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης, επί του μέσου όρου της πενταετίας 2001-2006. (Ε.Σ.Υ.Ε. 2002)

Η διακύμανση της ετήσιας παραγωγής σε τόνους, ανά είδος εσπεριδοειδών, στην Ελλάδα, κατά την πενταετία 2001/2002-2005/2006 εμφανίζεται στο Διάγραμμα 1. Όπου η παραγωγή πορτοκαλιών παρουσιάζει σημαντικές μεταβολές από έτος σε έτος, ενώ για τις άλλες παραγωγές εσπεριδοειδών οι μεταβολές είναι περιορισμένες.

Διάγραμμα 1.: Απεικόνιση ετήσιας παραγωγής εσπεριδοειδών στην Ελλάδα κατά την πενταετία 01/02-05/06.

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Τμήμα Εσπεριδοειδών (ΥΠ.Α.Α.Τ), Στοιχεία 05/06.

Το σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων με εσπεριδοειδή ανέρχεται σε 522.120 χιλιάδες στρέμματα (Πίνακας 3). Η κατανομή των καλλιεργούμενων εκτάσεων ανά είδος και Νομό εμφανίζεται στον Πίνακα 3 και από τον οποίο προκύπτει ότι στην καλλιέργεια πορτοκαλιών και μανταρινιών προηγείται ο Νομός Αργολίδας που συγκεντρώνει περίπου το 1/3 της συνολικής έκτασης των πορτοκαλιών και των μανταρινιών. Ακολουθούν οι Νομοί Λακωνίας, Άρτας, Χανίων και Αιτωλοακαρνανίας, όσον αφορά στην έκταση της πορτοκαλιάς. Στην έκταση της λεμονιάς προηγείται ο Νομός Κορινθίας με το 1/3 περίπου, της συνολικής έκτασης, ακολουθούμενος από τους Νομούς Αχαΐας, Πειραιάς, και Ηλείας. Στα μανταρίνια μετά το Νομό Αργολίδας ακολουθούν οι Νομοί Άρτας, Χανίων και Κορινθίας. Οι Νομοί Ρεθύμνου και Αχαΐας παρουσιάζουν εκτάσεις με καλλιέργεια κιτριάς και ο Νομός Κέρκυρας εκτάσεις καλλιέργειας κουμ-κουάτ.

Πίνακας 3.:Κατανομή καλλιεργούμενων εκτάσεων και ειδών εσπεριδοειδών στους Νομούς της χώρας για το έτος 04/05.

ΝΟΜΟΣ	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ	ΛΕΜΟΝΙΑ	ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑ	ΛΟΙΠΑ ΕΣΠ/ΕΙΔΗ	ΣΥΝΟΛΟ
	(έκταση σε στρέμματα)				
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	102.200	1.600	19.650		123.450
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	68.450	100	2.070		70.620
ΑΡΤΑΣ	63.000	350	5.200		68.550
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	18.500	37.000	3.200		58.700
ΧΑΝΙΩΝ	41.000	800	3.200		45.000
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	25.800	4.000	4.250		34.050
ΑΧΑΪΑΣ	4.350	28.700	420	100(ΚΙΤΡΑ)	33.570
ΗΛΕΙΑΣ	18.000	7.200	3.700		28.900
ΠΕΙΡΑΙΑ	1.700	7.700	1.100		10.500
ΘΕΣΣΠΩΤΙΑΣ	3.500	450	5.600		9.550
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4.650	3.500	1.200		9.350
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	6.500	1.600	1.100		9.200
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	4.300	1.400	2.500		8.200
ΧΙΟΥ	2.200	1.100	3.900		7.200
ΛΟΙΠΟΙ ΝΟΜΟΙ	2.600	1.500	200		4.300
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	0	0	0	600(ΚΙΤΡΑ)	
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0	0	0	380(ΚΟΥΜ-ΚΟΥΑΤ)	
ΣΥΝΟΛΟ	366.750	97.000	57.290	1.080	522.120

Πηγή: Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης και Τμήμα Εσπεριδοειδών – Υποτροπικών της Δ/νσης ΠΑΠ Δενδροκτητευτικής (ΥΠ.Α.Α.Τ), Στοιχεία 04/05

1.3 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ

Όσον αφορά στην πρωτογενή παραγωγή και την αξιοποίησή της υπάρχει έντονη διαφοροποίηση μεταξύ των κύριων παραγωγικών χωρών. Συγκεκριμένα η Βραζιλία και οι Η.Π.Α παράγουν κυρίως, συμπυκνωμένους χυμούς πορτοκαλιών 65 και 45 Brix αντίστοιχως, σε ποσοστό 75% της παραγωγής τους, αμφότερες. Αντίθετα οι χώρες της Μεσογειακής Ζώνης στρέφονται κυρίως στην αξιοποίηση των προϊόντων ως νωπών. Για τα υπόλοιπα εσπεριδοειδή, η Αργεντινή κυριαρχεί στη μεταποίηση της παραγωγής λεμονιού σε χυμό σε ποσοστό περίπου 65% της παραγωγής της ενώ στις Μεσογειακές Χώρες το αντίστοιχο ποσοστό είναι μόνο 22% περίπου. Η Καλιφόρνια (ΗΠΑ) βιομηχανοποιεί πλέον του 50% της παραγωγής γκρέϊπφρουτ, ενώ η Κούβα το 75% και η Βραζιλία το 85% περίπου. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

Στις χώρες της Μεσογειακής ζώνης η εγχώρια κατανάλωση, διαμορφώνεται σε

υψηλότερο ποσοστό έναντι των άλλων χρήσεων, με ποσοστά άνω του 40%. Ακολουθούν οι εξαγωγές με ποσοστό 30%, περίπου, και η βιομηχανοποίηση με 20% περίπου. Τελευταία αναπτύσσεται και η κατανάλωση η συμπυκνωμένου φρέσκου χυμού (N.C.F.) πορτοκαλιών παστεριωμένου για λίγα δευτερόλεπτα, τόσο στις χώρες της Β. Αμερικής όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία έφθανε το 16,7% κατά την διετία 2002-2003 επί όλων των συμπυκνωμένων χυμών. Όσον αφορά δε τις εξαγωγές παγκοσμίως, κατά την τριετία 2000-2002, οι συμπυκνωμένοι (απλοί, φυσικοί, φρέσκοι) χυμοί έφθασαν κατά μέσο όρο τους 385.000 τόνους έναντι 3.173.000 τόνων συμπυκνωμένων, ήτοι ποσοστό 12%. Επίσης, οι εισαγωγές φυσικού χυμού παγκοσμίως, κατά την ίδια τριετία έφθασαν κατά μέσο όρο τους 370.000 τόνους έναντι 3.046.000 τόνων συμπυκνωμένων, ήτοι ποσοστό 12% επίσης. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

Όσον αφορά τις απώλειες, αυτές παρουσιάζουν μεγάλη διακύμανση και ανέρχονται από 3 -10% και πάνω. Στην Ελλάδα, το ποσοστό των απωλειών ανήλθε κατά το έτος 02/03 στο 20%, ενώ για την εμπορική περίοδο 05/06 το σύνολο των απωλειών ανήλθε στο 29% της συνολικής παραγωγής εσπεριδοειδών. Σημειώνεται ότι οι απώλειες οφείλονται σε δυσμενή καιρικά φαινόμενα μεγάλης ή περιορισμένης κλίμακας, σε αποβολή σκάρτων κατά την διαλογή, σε πτώσεις καρπών των όψιμων συγκομιδών της W. NAVEL, αφού κατά τα τελευταία χρόνια, τα ποσοστά αποσύρσεων από την αγορά είναι μικρά. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

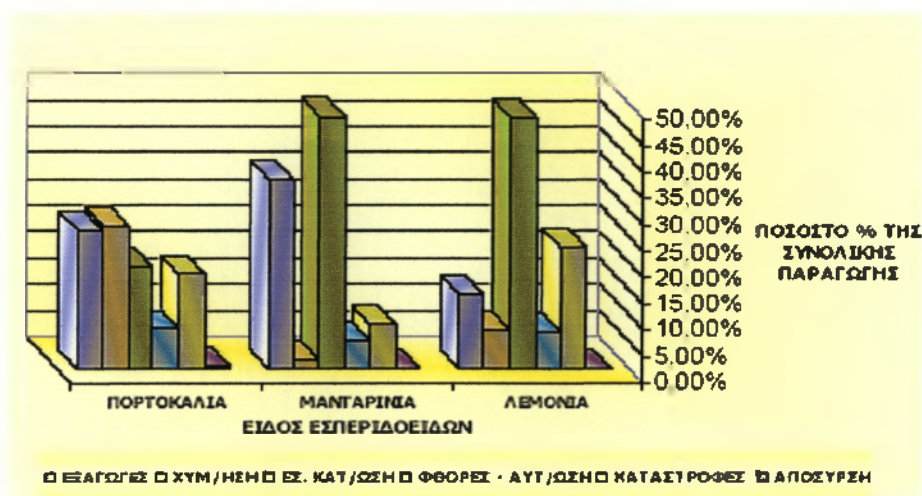
Ως προς τα πορτοκάλια σε παγκόσμιο επίπεδο οι απώλειες κυμαίνονται στο 5%, ενώ για τη χώρα μας το ποσοστό (φθορές, καταστροφές, απόσυρση) κυμαίνεται από 22% έως 26%, βάσει των τηρουμένων ισοζυγίων παραγωγής και διάθεσης.

Στην αξιοποίηση της παραγωγής πορτοκαλιών στην Ελλάδα, σημαντική θέση κατέχουν το εξαγωγικό εμπόριο και ο τομέας μεταποίησης (Διάγραμμα 2). Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές της τελευταίας τριετίας καλύπτουν το 26%, περίπου, της παραγωγής, ενώ ο μεταποιητικός τομέας, απορροφά το 28%, περίπου. Η εσωτερική κατανάλωση κατέχει το 20%, περίπου, της παραγωγής. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

Ως προς τα μανταρίνια , η εσωτερική κατανάλωση απορροφά το 50%, περίπου, της εγχώριας παραγωγής, ενώ στις εξαγωγές οδηγείται το 35%, περίπου. Μικρή μόνο ποσότητα απορροφά ο μεταποιητικός τομέας. Οι ζημιές στην παραγωγή κατά την περίοδο 2003 - 2004 ανήλθαν στους 7.500 τόνους περίπου, ήτοι το 12% της συνολικής παραγωγής. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

Όσον αφορά την αξιοποίηση της παραγωγής των λεμονιών, το 50% περίπου αυτής απορροφάται από την εγχώρια αγορά, μέρος των αναγκών της οποίας, ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο καλύπτονται με εισαγωγές. Στις εξαγωγές οδηγείται το 14% περίπου και το 10% απορροφάται από τις βιομηχανίες (μονάδες) χυμοποίησης. (ΥΠ.Α.Α.Τ. 2004)

Διάγραμμα 2.:Αξιοποίηση Ελληνικής παραγωγής εσπεριδοειδών, μέσος όρος τριετίας 2001-2002 μέχρι 2004-2005.

Πηγή: Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης και Τμήμα Εσπεριδοειδών – Υποτροπικών της Δ/νσης ΠΑΠ Δενδροκηπευτικής (ΥΠ.Α.Α.Τ), Στοιχεία 04/05.

1.4. ΑΓΟΡΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση καταναλώνεται μεγάλη ποσότητα εσπεριδοειδών. Οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές ανέρχονται κατ' έτος στους 2,80 έως 3,00 εκατομμύρια τόνους για το σύνολο των εσπεριδοειδών και στους 1,50 έως 1,80 εκατομμύρια τόνους για τα πορτοκάλια, δηλαδή από το 53,5% έως το 60,0% της συνολικής παραγωγής των εσπεριδοειδών. Τα λεμόνια συμμετέχουν με 200 έως 400 χιλιάδες τόνους. Οι αγορές των σημαντικότερων καταναλωτικών χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε. των 25) απορρόφησαν από τις αντίστοιχες παραγωγικές Χώρες της Μεσογείου ικανοποιητικές ποσότητες εσπεριδοειδών οι οποίες ανέρχονταν, την εμπορική περίοδο 2005-2006, για τα πορτοκάλια στους 2.304,3 χιλιάδες τόνους και για τα υπόλοιπα εσπεριδοειδή στους 1.887,5 χιλιάδες τόνους. (Ε.Σ.Υ.Ε 2005)

Η χώρα μας έχει σημαντική παρουσία στις αγορές Γερμανίας (εξάγεται το 11,62% και των λοιπών εσπεριδοειδών το 1,66%), Αυστρίας (εξάγεται το 9,4% και των λοιπών εσπεριδοειδών το 0,8%), της Ολλανδίας (εξάγεται το 1,75% και των λοιπών εσπεριδοειδών το 2,97%) ενώ έχει μηδαμινή παρουσία στις αγορές της Γαλλίας (πορτοκάλια 0,12 %), της Αγγλίας (πορτοκάλια 0,55%), της Ιρλανδίας (πορτοκάλια 0,63%) (Ε.Α.Ο. 2002, Γαλάνης 1995).

Οι εισαγωγές από τρίτες Χώρες ανέρχονται κατά έτος στους 1,50 -1,80 εκατομμύρια τόνους συνολικά και για τα πορτοκάλια στους 0,90 - 1,00 εκατομμύρια

τόνους. Οι σημαντικότερες τρίτες χώρες από τις οποίες η Ε.Ε (Ευρωπαϊκή Ένωση) εισάγει σημαντικές ποσότητες εσπεριδοειδών είναι οι Η.Π.Α, (110.000 τόνους γκρέϊπφρουτ), η Βραζιλία (70.000 τόνους πορτοκάλια), η Αργεντινή (115-145 χιλιάδες τόνους λεμόνια ετησίως), η Ουρουγουάη και η Κούβα με 25.000 - 50.000 τόνους και 20.000 τόνους πορτοκάλια αντίστοιχα και η Ονδούρα με 12.000 τόνους γκρέϊπφρουτ. Οι ετήσιες εισαγωγές εσπεριδοειδών από τρίτες χώρες αυξάνονται συστηματικά με ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά σε περιόδους μειωμένης προσφοράς από τις Μεσογειακές χώρες. (Ε.Α.Ο. 2002)

1.5 ΕΞΑΓΩΓΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ

1.5.1 Πορτοκάλια

Στην Ελλάδα κυριαρχούν οι εξαγωγές των NAVELS σε ποσότητες που φτάνουν έως και άνω των 250.000 τόνων, ενώ στα όψιμα (Βαλέντσια) οι εξαγωγές κυμαίνονται από 50.000-100.000 τόνους. Η Ελλάδα μαζί με το Μαρόκο κατέχουν την δεύτερη (2^η) θέση ως προς τις εξαγωγές με ποσοστό 11% στις χώρες της Ε.Ε. Για τις δύο κατηγορίες πορτοκαλιών (NAVELS και Βαλέντσια) η Ελλάδα κατέχει την πρώτη (1^η) θέση στις εξαγωγές, προς τις Χώρες της Ανατολικής Ευρώπης (ήδη μέχρι την περίοδο 2002-2003 με 260.000 τόνους με σημαντική διαφορά από τη δεύτερη Ισπανία με 170.000 τόνους και την τρίτη Τουρκία με 165.000 τόνους ενώ το Μαρόκο, η Αίγυπτος και άλλες χώρες βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα κάτω των 60.000 τόνων ετησίως NAVELS-NAVELLINES). Το Μαρόκο επικεντρώνει τις εξαγωγές του περισσότερο στις όψιμες ποικιλίες. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

Στην Ελλάδα σχεδόν τα 2/3 της συνολικής έκτασης παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα, λόγω της μαζικής συγκέντρωσης της παραγωγής της ποικιλίας W. Navel (Μέρλιν) σε ποσοστό 57, 81%. Δεύτερη σε καλλιεργούμενη έκταση (50.450 στρ.) είναι η ποικιλία Κοινά (ένσπερμα) σε ποσοστό 14,31% της οποίας η παραγωγή στο μεγαλύτερο ποσοστό βρίσκει εμπορική διέξοδο μόνο στη χυμοποίηση. Η όψιμη ποικιλία Valencia συμμετέχει με μικρό ποσοστό 12,6% στη συνολική έκταση. Τα πρώιμα ομφαλοφόρα, Navelina και New Hall, των οποίων η διάθεση είναι εύκολη, συμμετέχουν σε μικρό ποσοστό (10,75%) και τα όψιμα Navel Late και Lane Late με ελάχιστο ποσοστό 0,04% στο σύνολο της έκτασης. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

1.5.2 Λεμόνια

Η καλλιεργούμενη, για παραγωγή λεμονιών, έκταση παρουσιάζει πτωτικές

τάσεις κυρίως λόγω της προσβολής των δέντρων από την κορυφοξήρα. Οι εξαγωγές λεμονιών διενεργούνται με την βασική ποικιλία Μαγληνή, κατά την χειμερινή περίοδο. Νωρίς το φθινόπωρο και αργά το θέρος δεν υπάρχουν λεμόνια προς εξαγωγή αλλά αντίθετα γίνονται εισαγωγές. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

Η ποικιλία Μαγληνή αποτελεί την κυρίαρχη ποικιλία συμμετέχοντας σε ποσοστό 65,52% επί του συνόλου της παραγωγής και της καλλιεργούμενης έκτασης. Η εν λόγω ποικιλία έχει ως μεγάλο μειονέκτημα την ευαισθησία της στους παγετούς και στην κορυφοξήρα. Επίσης αρκετά μεγάλο μέρος της έκτασής της, περίπου 20.000 στρέμματα, παρουσιάζουν εκφυλιστικά φαινόμενα. Δεύτερη σε έκταση με 15.650 στρέμματα έρχεται η ποικιλία Καρυστινή η οποία είναι μονόφορη και καρποφορεί εντός μικρότερης χρονικής περιόδου, μαζί σχεδόν με τη Μαγληνή. Η εν λόγω ποικιλία δίνει υποβαθμισμένης ποιότητας καρπούς, με ανώμαλο και τραχύ φλοιό και πολλούς σπόρους. Ακολουθεί η πρόιμη ποικιλία INTERDONATO με 4.010 στρέμματα καθώς και η πολύφορη ποικιλία Αδαμοπούλου. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

1.5.3 Μανταρίνια

Η αυξανόμενη κατανάλωση των μανταρινοειδών και ειδικότερα της κατηγορίας των easy-peeling (ευκολοκαθάριστων) ευνοεί την ευρύτερη κλιμάκωση και αύξηση της παραγωγής, κατά το πρότυπο της Ισπανίας και του Μαρόκου, με έμφαση στις προσιμότερες και οψιμότερες ποικιλίες / υβρίδια.

Η καλλιεργούμενη έκταση στη χώρα μας, με μανταρινιές, ανέρχεται συνολικά σε 43.340 στρέμματα με κύρια ποικιλία την αξιόλογη Κλημεντίνη. Η ποικιλία Κοινά, η οποία όμως των ποιοτικών μειονεκτημάτων της και της σχετικής ευπάθειας της στους παγετούς δεν είναι ιδιαίτερα επιθυμητή. Με μικρά ποσοστά ακολουθούν οι ποικιλίες ENCORE, ORTANIQUE (υψηλό ποσοστό χυμού αλλά όχι εύκολο-καθαριζόμενη) και SATSUMA, ενώ η ποικιλία Nova, που είναι σχετικά ανθεκτική στον παγετό, συμμετέχει με ένα ελάχιστο ποσοστό μόλις 0,01%. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004).

1. 6 ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

Οι περίοδοι συγκομιδής και εμπορίας των εσπεριδοειδών είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες για τις εξαγωγές της χώρας μας, οι οποίες διενεργούνται κυρίως στην περίοδο Δεκεμβρίου - Φεβρουαρίου, ενώ στη συνέχεια, η σημασία τους μειώνεται σταδιακά μέχρι το Μάιο για να γίνουν ασήμαντες τον υπόλοιπο χρόνο της περιόδου εμπορίας. Η διαφοροποίηση των περιόδων συγκομιδής και εμπορίας (διάθεσης) οφείλεται στο γεγονός ότι όλες οι ποικιλίες μπορούν για λόγους προγραμματισμού της προσφοράς και προσαρμογής στις απαιτήσεις της αγοράς να

συντηρούνται σε ψυκτικές εγκαταστάσεις για μικρό χρονικό διάστημα. (Σπάθης 2005).

Όσον αφορά στα πορτοκάλια, οι ποικιλίες W. NAVEL και Κοινά αποτελούν τον κύριο όγκο της ελληνικής παραγωγής πορτοκαλιών και διατίθενται στην αγορά σε περιορισμένο χρονικό διάστημα της χειμερινής περιόδου, Νοέμβριο - Μάρτιο, τα W. NAVEL, Ιανουάριο - Φεβρουάριο, τα Κοινά. Η όψιμη ποικιλία VALENCIA με μικρό ποσοστό (14,2% επί του συνόλου της παραγωγής) αδυνατεί να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες της ζήτησης στο υπόλοιπο χρονικό διάστημα του έτους. Το διάστημα Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου θα μπορούσε να καλυφθεί από πρώιμες ποικιλίες όπως N. HALL και NAVELINA, των οποίων όμως το ποσοστό συμμετοχής επί του συνόλου παραγωγής είναι ελάχιστο. Ελάχιστο επίσης εμφανίζεται και το ποσοστό συμμετοχής των όψιμων ποικιλιών NAVEL LATE και LANE LATE (0,2% επί του συνόλου παραγωγής), οι οποίες ως ανθεκτικές στην καρπόπτωση και στο φούσκωμα του φλοιού, κατά τον χειμώνα, θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην επιμήκυνση της περιόδου συγκομιδής μέχρι Μάιο και Ιούνιο αντίστοιχα με αποτέλεσμα τη διεύρυνση και της περιόδου εμπορίας ως νωπού προϊόντος προς όφελος της αξιοποίησης της παραγωγής. (Σπάθης 2005)

Είναι προφανές ότι το ήμισυ της παραγωγής πορτοκαλιών της Χώρας μας, ακόμη και αν είναι ποιοτικά κατάλληλο, δεν μπορεί να διατεθεί στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό σε τιμές ικανοποιητικές τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους διακινητές λόγω του περιορισμένου διαστήματος συγκομιδής και συντήρησης και επομένως εμπορίας.

Οι δυνατότητες για εξαγωγές παρουσιάζονται κατά τις περιόδους του Οκτωβρίου - Νοεμβρίου και Μαΐου - Σεπτεμβρίου, το γεγονός αυτό υποδεικνύει την αναγκαία αναδιάρθρωση των ποικιλιών των εσπεριδοειδών με την ένταξη στο παραγωγικό δυναμικό πρώιμων και όψιμων ποικιλιών έναντι κυρίως της μεσοπρώιμης W. NAVEL. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η συνεχής παρουσία των πορτοκαλιών μας στις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις τρίτες χώρες.

Ως προς τα λεμόνια, όπως προαναφέρθηκε, υπάρχει έντονο πρόβλημα παραγωγής λεμονιών, ιδιαίτερα κατά την περίοδο Ιουνίου - Σεπτεμβρίου όπου οι απαιτήσεις της κατανάλωσης, είναι αυξημένες ιδιαίτερα δε λόγω τουρισμού, με αποτέλεσμα να γίνονται σημαντικές εισαγωγές.

Ως προς τα μανταρίνια η εξαγωγική περίοδος για τη χώρα μας αρχίζει, σχετικά αργά, το μήνα Νοέμβριο, καθώς την περίοδο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου δεν υπάρχουν ικανοποιητικές ποσότητες για εξαγωγή. Η περίοδος αιχμής για τις εξαγωγές είναι ο μήνας Δεκέμβριος αφού από τον Ιανουάριο οι εξαγωγές είναι μικρότερες με πτωτική τάση τους επόμενους μήνες. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004).

1.7 ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ

Ο τομέας των εσπεριδοειδών δέχεται ιδιαίτερα έντονες πιέσεις αφ'ενός μεν επειδή τα προϊόντα είναι εξαιρετικά ευπαθή και αφ'ετέρου επειδή η καλλιέργεια τους αποτελεί μια δραστηριότητα υψηλής έντασης. Οι καιρικές διακυμάνσεις επιδρούν σημαντικά στο ύψος της παραγωγής, καθώς επίσης και οι ασθένειες ή και τα έντομα που προσβάλλουν την καλλιέργεια. Οι μεταβολές στο ύψος της παραγωγής, έχουν ως αποτέλεσμα τις απότομες αυξήσεις ή μειώσεις της προσφοράς και την αδυναμία διασφάλισης του εισοδήματος των καλλιεργητών. Τα ανωτέρω οδήγησαν στην ανάγκη προστασίας του τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς (Κ.Ο.Α.) των οπωροκηπευτικών. Η Κ.Ο.Α. οπωροκηπευτικών δημιουργήθηκε το 1962 για να εξυπηρετήσει τη διαχείριση της παραγωγής και του εμπορίου των προϊόντων αυτών στην τότε Ευρωπαϊκή Κοινότητα και στην επίτευξη των στόχων της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ). Με σημείο εκκίνησης τη μεταρρύθμιση της Κ.Ο.Α. οπωροκηπευτικών το 1996 (καν. 2200/96 για τα νωπά οπωροκηπευτικά και καν. 2201/96 για τα μεταποιημένα προϊόντα των οπωροκηπευτικών), οι Οργανώσεις Παραγωγών (ΟΠ) έγιναν και παραμένουν οι στυλοβάτες των καλλιεργητών στον παραγωγικό αυτό τομέα. (Καραουλάνης 2007)

Η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής στη χώρα μας είναι δυνατόν να χωρισθεί σε τρεις περιόδους: α) Στην περίοδο από το 1981 έως και το 1996, β) Στην περίοδο από το 1997 έως το 2007 και γ) Στην περίοδο από το 2008 και μετέπειτα. (Καραουλάνης 2007).

Το πρώτο σημαντικό μέτρο κοινοτικής πολιτικής είναι η Υποχρεωτική τυποποίηση, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται η διακίνηση και εμπορία μη τυποποιημένων οπωροκηπευτικών σε οποιοδήποτε στάδιο. Ο παραγωγός μπορεί να μεταφέρει μη τυποποιημένο προϊόν μόνο από το αγρόκτημα του στο τυποποιητήριο.

Στο τυποποιητήριο γίνεται η διαλογή κατά ποικιλία και κατά ποιοτική κατηγορία. Οι ποιοτικές κατηγορίες είναι η Extra, η 1^η και η 2^η ποιότητα. Η κοινοτική νομοθεσία είναι πάρα πολύ λεπτομερής και εκτεταμένη στην περιγραφή των ποιοτικών χαρακτηριστικών για κάθε κατηγορία. Στα ποιοτικά χαρακτηριστικά δεν εμπλέκεται μόνο το στοιχείο της ποιότητας των προϊόντων, αλλά και ο βαθμός ωρίμανσης, το ακριβές μέγεθος του καρπού, η εμφάνιση κ.λ.π. Μόνο τα τυποποιημένα προϊόντα μπορούν να πωληθούν από τον παραγωγό στο χονδρέμπορο, να διακινηθούν στο χονδρεμπόριο και να διατεθούν για πώληση στον καταναλωτή. Ακόμη, προϊόντα κατώτερης διαβάθμισης από την ποιότητα δύο (2) δεν μπορούν να γίνουν αντικείμενο αγοραπωλησίας σε κανένα στάδιο. Συνεπώς, τα οπωροκηπευτικά κατώτερης διαβάθμισης έχουν ως μοναδική τους τύχη, σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, είτε να παραμείνουν στο δένδρο και στον αγρό είτε να ενταχθούν στο πρόγραμμα της απόσυρσης. (Vecchi 1991, Νικολάτος 1991)

Το δεύτερο σημαντικό μέτρο της κοινοτικής πολιτικής συνίσταται σε κίνητρα για τη σύσταση και τη λειτουργία των Ομάδων Παραγωγών (Ο.Π.). Κατά την πρώτη περίοδο 1981-1996 η επιχορήγηση ήταν ίση με το 5% του κύκλου εργασιών τους κατά τον πρώτο έτος της λειτουργίας τους, με επίσης 5% κατά το δεύτερο έτος, 4% κατά το τρίτο έτος, 3% κατά το τέταρτο έτος και 2 % κατά το πέμπτο έτος της λειτουργίας τους.

Ο τρόπος εαυτός επιχορήγησης στηρίζει τις Ομάδες Παραγωγών κατά τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους. Κατά τη δεύτερη περίοδο 1997 έως και 2007, η επιχορήγηση αυτή αντικαταστάθηκε από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των Ομάδων Παραγωγών. Οι Ομάδες Παραγωγών καταρτίζουν ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης (Σ.Δ.) που σχετίζεται με ενέργειες συναφείς προς την παραγωγή και την εμπορία των προϊόντων τους. Το Σ.Δ. περιλαμβάνει αναλυτικά τις καλλιεργούμενες εκτάσεις, τις ποικιλίες, τις εισροές που θα χρησιμοποιηθούν, τον τρόπο προμήθειας, τις επενδύσεις που θα πραγματοποιήσουν σε μόνιμες φυτείες, σε αρδευτικά συστήματα, σε συσκευαστήρια, σε ψυγεία κ.λπ. και τέλος τον τρόπο διάθεσης της παραγωγής τους. Οι Ομάδες Παραγωγών χρηματοδοτούν τα προγράμματα αυτά από ίδιους πόρους, δηλαδή με συνεισφορές των μελών της Ομάδας- και στη συνέχεια ο Κοινοτικός Προϋπολογισμός επιχορηγεί το 50% των δαπανών του Επιχειρησιακού τους Προγράμματος. Το κράτος-μέλος μπορεί να συμμετάσχει με εθνική δαπάνη καλύπτοντας ένα μέρος της καθαρής συμμετοχής των μελών της Ομάδας στα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Η συμμετοχή της Ε.Ε. δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4,1% του κύκλου εργασιών και το σύνολο του Επιχειρησιακού Προγράμματος δεν μπορεί να υπερβεί το 8,2% του κύκλου εργασιών. (Καραουλάνης 2007)

Το μέτρο της επιχορήγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων θα συνεχίσει να εφαρμόζεται και κατά την τρίτη (3^η) περίοδο, δηλαδή και μετά το 2008.

Το τρίτο μέτρο της εφαρμοσθείσας Κοινοτικής Πολιτικής κατά την πρώτη περίοδο, μέχρι και το 1996, ήταν η απόσυρση και οι εξαγωγικές επιδοτήσεις. Η απόσυρση ισοδυναμεί με τη δημόσια παρέμβαση: αποζημιώνει τους παραγωγούς για τις ποσότητες που αποσύρουν από την εμπορία και οι οποίες στη συνέχεια καταστρέφονται αφού τα οπωροκηπευτικά είναι φθαρτά προϊόντα. Η τιμή απόσυρσης κατά προϊόν ήταν μια ελάχιστη τιμή που λειτουργούσε ως ένα δίχτυ ασφαλείας το οποίο σε περιόδους υπερπροσφοράς εμπόδιζε την τιμή παραγωγού να πέσει σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Το μέτρο εφαρμόστηκε κατά την πρώτη περίοδο όπου σημαντικές ποσότητες εσπεριδοειδών αποσύρθηκαν και καταστράφηκαν στους χώρους απόσυρσης, κατά την δεύτερη περίοδο η απόσυρση περιορίστηκε δραστικά, ενώ καταργείται από το έτος 2008. Στην πραγματικότητα, αντικαταστάθηκε από την ενίσχυση υπέρ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Σημαντικό μέτρο της Κοινοτικής Πολιτικής αποτέλεσε η ενίσχυση ορισμένων

προϊόντων που κατευθύνονται στη μεταποίηση όπως ντομάτες, εσπεριδοειδή για χυμοποίηση, κομπόστες ροδάκινων και αχλαδιών, σταφίδες, ξερά σύκα και δαμάσκηνα.

Συνοπτικά, μπορεί να λεχθεί ότι η κοινοτική πολιτική στα οπωροκηπευτικά κατά τη διάρκεια και των τριών περιόδων που προαναφέρθηκαν, βασίζεται κυρίως στην υποχρεωτική τυποποίηση των προϊόντων και στην ενδυνάμωση των Οργανώσεων Παραγωγών. Οι επιδοτήσεις στη μεταποίηση αποδεσμεύονται από την παραγωγή από το 2008, ενώ η απόσυρση οπωροκηπευτικών που ήταν σημαντικό στοιχείο πολιτικής μέχρι το 1996 έχει ήδη καταργηθεί και έχει αντικατασταθεί από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα. (Μέργος 1997)

1.7.1 Οργανώσεις παραγωγών

Οι Οργανώσεις Παραγωγών είναι το κεντρικό εργαλείο για την διαχείριση της προσφοράς ώστε να αντισταθμίζεται η αυξανόμενη συγκέντρωση στην αγορά ως προς τη διανομή και με τον τρόπο αυτό να ενδυναμώνεται η θέση των παραγωγών στην αγορά. Ο βασικός ρόλος των Ο.Π. είναι α) η βελτίωση του προσανατολισμού του τομέα παραγωγής ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς, β) η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και γ) η διαχείριση του περιβάλλοντος.

Το Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας την 12 Ιουνίου 2007 αποφάσισε τη μεταρρύθμιση στον τομέα των οπωροκηπευτικών με έναρξη ισχύος από 01/01/08. Τα σημαντικότερα σημεία και οι κυριότερες μεταβολές που επέρχονται με την αναθεώρηση της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών, σε σχέση με το ισχύον καθεστώς των καν. (Ε.Ε) 2200/96 και 2201/96 του Συμβουλίου συνίσταται:

Οι Οργανώσεις Παραγωγών (ΟΠ) εξακολουθούν να διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο στον εκσυγχρονισμό και στην προσαρμογή των παραγωγών, στις ανάγκες της αγοράς με σημαντικό εργαλείο πολιτικής τα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Τα επιχειρησιακά προγράμματα των ΟΠ αφορούν στη χρηματοδότηση συλλογικών δράσεων όπως μηχανολογικός εξοπλισμός, έρευνα και ανάπτυξη, προγράμματα κατάρτισης, επενδύσεις για την βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, επενδύσεις συσκευασίας και αποθήκευσης κλπ. Με τον κανονισμό αυτό δίνεται ευελιξία στα κράτη μέλη να επιλέξουν τη μορφή της αναγνώρισης των Οργανώσεων Παραγωγών (ΟΠ) που επιθυμούν (για παράδειγμα αναγνώριση ΟΠ ενός και μόνο προϊόντος).

Τα κράτη μέλη όπου οι Οργανώσεις Παραγωγών εμπορεύονται λιγότερο από το 20% της παραγωγής, όπως είναι και η περίπτωση της χώρας μας, η κοινοτική χρηματοδότηση στα επιχειρησιακά προγράμματα θα ανέρχεται πλέον σε 60% των δαπανών του επιχειρησιακού προγράμματος για ένα δεδομένο έτος, έναντι του 50%

που ίσχυε μέχρι σήμερα. Σε περιοχές όπου ο βαθμός οργάνωσης των παραγωγών είναι ιδιαίτερα χαμηλός, το κράτος μέλος μπορεί να χορηγήσει από εθνικούς πόρους επιπλέον χρηματοδότηση στα επιχειρησιακά ταμεία ίση με το 80% των εισφορών των μελών, έναντι του 50% που ίσχυε μέχρι σήμερα. Το καθεστώς της προαναγνώρισης ισχύει πλέον, μόνο στα νέα κράτη μέλη. (Πρωτοπαπαδάκης 2004)

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Ε.Κ.) δίνει ξεχωριστή σημασία στην προστασία του περιβάλλοντος. Έτσι οι ΟΠ υποχρεούνται μέσα από τα επιχειρησιακά τους προγράμματα να υλοποιούν δύο ή περισσότερες δράσεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος ή να διαθέτουν το 10% τουλάχιστον των πόρων των προγραμμάτων σε δραστηριότητες και επενδύσεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.

Οι κρίσεις στην αγορά των προϊόντων (υπερπαραγωγή, μείωση των τιμών κλπ) αντιμετωπίζονται με μια σειρά μέτρων μεταξύ των οποίων είναι και η απόσυρση των προϊόντων. Η απόσυρση γεωργικών προϊόντων καταργείται ως μέτρο Κοινοτικής πρωτοβουλίας και στο μέλλον ενεργοποιείται με ευθύνη μόνο των Οργανώσεων Παραγωγών. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

Η στήριξη στη μεταποίηση, όσον αφορά στα εσπεριδοειδή (μαζί με τις τομάτες, τα αχλάδια, τα νεκταρίνια και τα ροδάκινα) είχε ως βάση την παροχή επιχορήγησης στους παραγωγούς βάσει της ποσότητας των προϊόντων που παρέδιδαν στη μεταποιητική βιομηχανία, μέσω των Οργανώσεων Παραγωγών τους (συμβάσεις μεταποίησης). Το νέο σύστημα προβλέπει αποσύνδεση αυτών των ενισχύσεων από την παραγωγή και μετατροπή τους σε στρεμματικές ενισχύσεις υπό μορφή ατομικών δικαιωμάτων πληρωμής.

Ως προς τα μεταποιημένα εσπεριδοειδή προβλέπεται πλήρης αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, με έναρξη το έτος 2008 και συνέχεια όμως δίνεται η δυνατότητα μεταβατικής περιόδου μερικής δέσμευσης υπό την προϋπόθεση σύναψης συμβολαίων μεταποίησης μέχρι 100% έως την 31/12/2010 και μέχρι 75% από 01/01/2011 έως 31/12/2012. Μετά το πέρας της μεταβατικής περιόδου, υποχρεωτικά θα ισχύσει πλήρης αποδέσμευση της ενίσχυσης. (ΥΠ.Α.Α.Τ 2004)

1.7.2 Προβλήματα, αδυναμίες και προκλήσεις στον τομέα των εσπεριδοειδών στην Ελλάδα.

Το πρώτο και κυριότερο πρόβλημα στην χώρα μας και ιδιαίτερα στον τομέα των εσπεριδοειδών είναι ο μεγάλος αριθμός μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων με πολυτεμαχισμένη έκταση, που οδηγεί σε μη βιώσιμες οικονομικά γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Έτσι ένα μεγάλο μέρος των εκμεταλλεύσεων ανήκει σε παραγωγούς που δεν έχουν την γεωργία ως κύριο επάγγελμα ή είναι ηλικιακά γερασμένοι. (Ε.Σ.Υ.Ε. 2005, ΥΠ.Α.Α.Τ. 2004)

Η ποικιλιακή σύνθεση του παραγωγικού δυναμικού των εσπεριδοειδών στη χώρα χαρακτηρίζεται από περιορισμένο αριθμό ποικιλιών, ενώ ορισμένες από αυτές δεν είναι ποιοτικά και εμπορικά οι πλέον κατάλληλες για την αγορά και τον τόπο καλλιέργειας τους. (ΥΠ.Α.Α.Τ. 2004)

Οι εξαγωγές των πορτοκαλιών από τη χώρας μας, αφορούν προϊόντα κυρίως της παραδοσιακής μεσοπρώιμης ποικιλίας W. NAVEL και δευτερευόντως της ποικιλίας VALENCIA, ενώ η συμμετοχή άλλων επιθυμητών ποικιλιών είναι εξαιρετικά περιορισμένη.

Ένα διαπραγματευτικό μειονέκτημα των ελληνικών επιχειρήσεων αποτελεί το μικρό και μεσαίο μέγεθος τους. Για το λόγω αυτό οι απ'ευθείας πωλήσεις στις αλυσίδες των μεγάλων ευρωπαϊκών αγορών (και ιδιαίτερα της Γερμανίας), αν και είναι επιθυμητές, δεν είναι εύκολες λόγω του μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις όπως είναι η πλειοψηφία των ελληνικών. (ΥΠ.Α.Α.Τ. 2004)

Μεγάλες δυσκολίες αποτελούν οι μαζικές εισαγωγές εσπεριδοειδών από τρίτες χώρες στην Ε.Ε. με αποτέλεσμα να μειώνονται ακόμα περισσότερο οι προοπτικές εισόδου των προϊόντων μας σε νέες αγορές καθώς επίσης και το μερίδιο τους σε αυτές.

Τέλος οι ευρωπαϊκές αγορές (κυρίως οι γερμανικές αλυσίδες αλλά και σχεδόν πανευρωπαϊκά) απαιτούν από τους προμηθευτές τους πιστοποίηση, για τη διαδικασία παραγωγής των προϊόντων πιστοποίησης σύμφωνα με το πρότυπο EurepGap και για τη διακίνηση από τις εμπορικές εταιρίες, πιστοποίηση σύμφωνα με το πρότυπο IFS (International Food Standard). (Ε.Α.Ο. 2002)

1.8 ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ-ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Η ανασύσταση και η αναδιάρθρωση του φυτικού κεφαλαίου επιδιώκει, αφενός μεν την αλλαγή στην διάρθρωση των ειδών, στην έκταση και στην παραγωγή της καλλιέργειας των εσπεριδοειδών, αφετέρου την αλλαγή στην ποικιλιακή σύσταση των ειδών, στην βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και στη διεύρυνση της περιόδου προσφοράς.

Με την νέα σύνθεση του παραγωγικού δυναμικού αναμένεται:

α) Σημαντική βελτίωση στη χρονική κατανομή και στα ποιοτικά χαρακτηριστικά των Ελληνικών εσπεριδοειδών. Επομένως η παρουσία κυρίως των πορτοκαλιών θα είναι συνεχή στην εγχώρια, κοινοτική και διεθνή αγορά.

β) Εξασφάλιση του εφοδιασμού της εγχώριας αγοράς, με τιμές ικανοποιητικές για τους παραγωγούς και προσιτές για τους καταναλωτές.

γ) Καλύτερη αντιμετώπιση της προδιαγραφόμενης ουσιώδης ροής εισαγωγών από τις τρίτες χώρες.

δ) Βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας στον τομέα των εσπεριδοειδών.

ε) Σημαντική αύξηση των εσπεριδοειδών στα πλαίσια της γεωργίας και της οικονομίας.

Η ανασύσταση μπορεί να γίνει με δυο (2) τρόπους, την εκρίζωση και την καρατόμηση. Για να είναι οικονομικά εφικτή μια ανασύσταση θα πρέπει να αποδίδει καρποφορία που να καλύπτει τουλάχιστον το κόστος της διατήρησης της φυτείας, εφόσον πρόκειται για γεωργική εκμετάλλευση με βιώσιμο μέγεθος και φυσικά με δυνατότητα εφαρμογής της ανασύστασης και ιδιαίτερα της σταδιακής αναδιάρθρωσης. (ΥΠ.Α.Α.Τ. 2004)

Στους πίνακες 4, 5 και 6 παρουσιάζονται οι ενδεικτικοί στόχοι για την αναδιάρθρωση της έκτασης των πορτοκαλιών, των μανταρινιών και των λεμονιών σε επίπεδο Νομών.

Από το σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων με πορτοκαλιές (Πίνακας 4) προβλέπεται να ανασυσταθεί έκταση 116,4 χιλ. στρέμματα ή το 31,0% της συνολικής έκτασης. Η ανασύσταση και αναδιάρθρωση της καλλιέργειας των πορτοκαλιών προβλέπεται κυρίως στους Νομούς Μεσσηνίας το 64,6% της συνολικής έκτασης, Αιτωλοακαρνανίας 58,1% αντίστοιχα, Ηλείας 53,3% αντίστοιχα, όμως στο Νομό Λακωνίας προβλέπεται μόνο το 11,2% γεγονός που υποδεικνύει ότι στο Νομό Λακωνίας η ποικιλιακή σύνθεση των πορτοκαλιών δεν δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα στη διάθεση του προϊόντος (Πίνακας 4).

Το σύνολο της υπό ανασύσταση και αναδιάρθρωση της καλλιέργειας των μανταρινιών στη χώρα μας είναι 5.925 στρέμματα ή το 10,3% της συνολικής έκτασης με μανταρινιές. Πρόβλεψη για ανασύσταση και αναδιάρθρωση των μανταρινιών παρατηρείται στους Νομούς Αχαΐας το 23,8% της έκτασης με μανταρινιές, στο Νομό Αργολίδας 22,9% αντίστοιχα, στο Νομό Χανίων 20,3% αντίστοιχα, ενώ στους Νομούς Λακωνίας και Μεσσηνίας η υπό αναδιάρθρωση έκταση είναι περιορισμένη στο 6,0% και 4,5% της συνολικής έκτασης με μανταρινιές (Πίνακας 5).

Το σύνολο της υπό ανασύσταση και αναδιάρθρωση έκτασης με λεμονιές στη χώρα μας είναι 30.550 στρέμματα ή το 31,5% της καλλιεργούμενης έκτασης με λεμονιές. Η μεγαλύτερη υπό ανασύσταση και αναδιάρθρωση έκταση παρατηρείται στους Νομούς Άρτας, Αργολίδας, Μεσσηνίας, Ηλείας, Αιτωλοακαρνανίας, όπου πάνω από το 60% έως και το 100% πρέπει να ανασυσταθεί (Πίνακας 6). Οι Νομοί με την μικρότερη έκταση υπό ανασύσταση και αναδιάρθρωση είναι οι Νομοί Πρεβέζης και Κορινθίας με 28,6% και 20,8% της συνολικής έκτασης αντίστοιχα (Πίνακας 6).

Επομένως σε ότι αφορά στο Ν. Λακωνίας παρατηρείται ότι δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα ως προς τη διάρθρωση της καλλιέργειας των εσπεριδοειδών.

Πίνακας 4.:Στόχος ανασύστασης-αναδιάρθρωσης πορτοκαλιών (2004) συμφωνά με στοιχεία αιτηθέντων εκτάσεων από Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης.

ΝΟΜΟΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ		ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗΣ-ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ	
	στρέμματα	%	στρέμματα	%
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	6.500	100	4.200	64,6
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	25.800	100	15.000	58,1
ΗΛΕΙΑΣ	18.000	100	9.600	53,3
ΑΡΤΑΣ	63.000	100	31.000	49,2
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4.650	100	1.800	38,7
ΑΧΑΪΑΣ	4.350	100	1.400	32,2
ΧΑΝΙΩΝ	41.000	100	12.000	29,3
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	102.200	100	28.000	27,4
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	18.500	100	4.500	24,3
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	4.300	100	700	16,3
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	68.450	100	7.700	11,2
ΛΟΙΠΟΙ ΝΟΜΟΙ	10.000	100	500	5,0
ΣΥΝΟΛΟ	366.750	100	116.400	31,0

Πηγή: Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης (Γεωργίας)- Τμήμα Εσπεριδοειδών-Υποτροπικών της Δ/σεων ΠΑΠ Δενδρ/κής, 2004.

Πίνακας 5.: Στόχος ανασύστασης-αναδιάρθρωσης μανταρινιών (2004) συμφωνά με στοιχεία αιτηθέντων εκτάσεων από Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης.

ΝΟΜΟΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ		ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗΣ-ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ	
	στρέμματα	%	στρέμματα	%
ΑΧΑΪΑΣ	420	100	100	23,8
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	19.650	100	4.500	22,9
ΧΑΝΙΩΝ	3.200	100	650	20,3
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	3.200	100	500	15,6
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	2.070	100	125	6,0
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1.100	100	50	4,5
ΑΡΤΑΣ	0	100	0	0,0
ΛΟΙΠΟΙ ΝΟΜΟΙ	0	100	0	0,0
ΣΥΝΟΛΟ	57.290	100	5.925	10,3

Πηγή: Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης (Γεωργίας)- Τμήμα Εσπεριδοειδών-Υποτροπικών της Δ/σεων ΠΑΠ Δενδρ/κής.

Πίνακας 6.: Στόχος ανασύστασης-αναδιάρθρωσης λεμονιών (2004) συμφωνά με στοιχεία αιτηθέντων εκτάσεων από Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης.

ΝΟΜΟΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ		ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗΣ-ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ	
	στρέμματα	%	στρέμματα	%
ΑΡΤΑΣ	350	100	350	100
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	1.600	100	1.400	87,5
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1.600	100	1.200	75,0
ΗΛΕΙΑΣ	7.200	100	5.000	69,4
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	4.000	100	2.400	60,0
ΑΧΑΪΑΣ	28.700	100	11.500	40,0
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3.500	100	1.000	28,6
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	37.000	100	7.700	20,8
ΛΟΙΠΟΙ ΝΟΜΟΙ	13.050	100	0	0,0
ΣΥΝΟΛΟ	97.000	100	30.550	31,5

Πηγή: Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης (Γεωργίας)- Τμήμα Εσπεριδοειδών-Υποτροπικών της Δ/νσεων ΠΑΠ Δενδρ/κής.

2.ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η μεγάλη ζήτηση του χυμού των εσπεριδοειδών και κυρίως του χυμού των πορτοκαλιών οφείλεται στην θρεπτική αξία, τη γεύση και το άρωμα του. Επηρεάζεται όμως και από ορισμένα άλλα αισθητικά χαρακτηριστικά, όπως είναι το χρώμα και η υφή του. Ο χυμός των πορτοκαλιών είναι βασική πηγή της βιταμίνης C. Ο πορτοκαλοχυμός είναι πλούσιος επίσης σε πρωτεΐνες, αμινοξέα, ανόργανα άλατα, υδατάνθρακες καθώς και σε άλλες ουσίες που βρίσκονται στο εδάδιμο μέρος του καρπού.

Το χαρακτηριστικό άρωμα οφείλεται στα πτητικά αιθέρια έλαια που υπάρχουν κυρίως στο φλοιό, ενώ το χρώμα των καρπών προέρχεται από τα καροτίνη, τη χλωροφύλλη και τις φλαβόνες.

Όλα αυτά τα χημικά συστατικά μαζί με πολλά άλλα, που βρίσκονται σε μικρότερες ποσότητες, είναι το αποτέλεσμα των συνδυασμένων επιδράσεων των γενετικών ρυθμιστικών μηχανισμών και των φυσικών, χημικών και βιολογικών παραγόντων, στους οποίους οι καρποί υπόκεινται κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης και μετά τη συγκομιδή τους. Για το λόγο αυτό, η εισαγωγή των χυμών που προέρχονται από τα εσπεριδοειδή στο καθημερινό διαιτολόγιο των καταναλωτών, αποτελεί βασικό στόχο για την προώθηση της υγιεινής διατροφής.

Κύριος αντικειμενικός στόχος της έρευνας είναι η διερεύνηση του τομέα της μεταποίησης και εμπορίας των εσπεριδοειδών σε μία περιοχή με σημαντική παραγωγή όπως ο νομός Λακωνίας. Στον Νομό Λακωνίας υπάρχουν δυο συνεταιρισμοί που ασχολούνται με την τυποποίηση και μεταποίηση των εσπεριδοειδών. Από τους εμπλεκόμενους φορείς τυποποίησης και μεταποίησης ο <<Αγροτικός Συνεταιρισμός Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών Αμύκλων Σπάρτης Λακωνίας>> (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.) ή συνοπτικά <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> κατέχει μια κύρια και σημαντική θέση στην μεταποίηση, στην τυποποίηση και στη διακίνηση χυμού που προέρχεται από τα εσπεριδοειδή της περιοχής. Για το λόγο αυτό επιλέχθηκε ο Αγροτικός Συνεταιρισμός <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> ως αντικείμενο της έρευνας, αφού διαδραματίζει έναν καθοριστικό ρόλο στην μεταποίηση και την εμπορία του χυμού εσπεριδοειδών στο νομό Λακωνία.

Απώτερος σκοπός της έρευνας είναι η αξιολόγηση της συμβολής του <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> στην εμπορία των εσπεριδοειδών και των χυμών αυτών τόσο στο επίπεδο του Νομού όσο και στο επίπεδο της χώρας.

3. ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑ

3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η επιχείρηση φέρει την επωνυμία: ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ ΑΜΥΚΛΩΝ <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> και ιδρύθηκε το έτος 1967 από 31 ιδρυτικά μέλη. Το καταστατικό του εγκρίθηκε νόμιμα με την υπ' αριθμόν 56621/2015/9-3-1967 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, στη συνέχεια το αρχικό καταστατικό τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 209040/12523/1967 απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας και τις υπ' αριθ. 67/1981 και 43/1982 αποφάσεις του Ειρηνοδικείου Σπάρτης.

Με βάση το νόμο 1541/85 για τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» το καταστατικό αφού αναπροσαρμόστηκε και ενοποιήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του παραπάνω νόμου σε εφαρμογή της διάταξης της παρ. 7 του άρθρου 63 του νόμου αυτού και τροποποιήθηκε σε ορισμένες διατάξεις του, εγκρίθηκε με την υπ' αριθμόν 90/3/11/85 απόφαση της γενικής συνέλευσης των συνεταίρων που συγκλήθηκε ειδικά για το σκοπό αυτό. Το καταστατικό του Συνεταιρισμού εγκρίθηκε σύμφωνα με το νόμο 1541/85 με την υπ' αριθμόν 95/85 απόφαση του Ειρηνοδικείου Σπάρτης.

Κατά το έτος 1997 και συγκεκριμένα την 15 Ιουνίου το Καταστατικό του Συνεταιρισμού προσαρμόστηκε στον Κανονισμό ΕΚ 2200/96 (Πράξη ΓΣ 130/ θέμα 6^ο), ακόμη το καταστατικό του Συνεταιρισμού προσαρμόστηκε στις διατάξεις του νόμου 2810/2000 και εγκρίθηκε στις 24/1/2002 από το Ειρηνοδικείο Σπάρτης.

Ο Συνεταιρισμός έχει περιφέρεια τη γεωγραφική περιφέρεια του Νομού Λακωνίας μέσα στην οποία βρίσκονται οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις των μελών του. Με την απόφαση ΑΠ 7883/10-9-98 της αρμόδιας επιτροπής της Διεύθυνσης Γεωργίας και Αλιείας Νομού Λακωνίας αναγνωρίστηκε ως ομάδα παραγωγών με βάση το άρθρο 11 του ΚΑΝ ΕΚ 2200 /96 στην κατηγορία V «ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ».

Έδρα του Συνεταιρισμού είναι η κοινότητα των Αμυκλών του νυν Δήμου Σπάρτης της Επαρχίας Λακεδαιμόνων του νομού Λακωνίας. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καταστατικού του Συνεταιρισμού η χρονική διάρκεια του Συνεταιρισμού είναι απεριόριστη. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Α.).

3.2 ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Ο Συνεταιρισμός με βάση το Καταστατικό του αποσκοπεί με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια των συνεταίρων στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των μελών του μέσα σε μία κοινή επιχείρηση. Για την

επίτευξη των σκοπών του ο Συνεταιρισμός αναπτύσσει οποιεσδήποτε νόμιμες δραστηριότητες με τις οποίες καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων, της παραγωγής και προμήθειας γεωργικών εφοδίων, της κατασκευής και προμήθειας γεωργικών εφοδίων, καθώς και της κατασκευής και προμήθειας των μέσων αγροτικής παραγωγής. Οι δραστηριότητες αυτές είναι ενδεικτικά οι ακόλουθες:

α) Η επεξεργασία, μεταποίηση και εμπορία εσπεριδοειδών προϊόντων μέσω της ομάδας παραγωγών.

β) Η άσκηση της αγροτικής πίστης.

γ) Η πρακτόρευση στην περιφέρειά του ασφαλιστικών εταιρειών των οποίων η πλειονότητα των μετοχών ανήκει στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή και στην ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ATEbank).

δ) Η πρακτόρευση στην περιφέρειά του οργανισμών ασφάλισης της αγροτικής παραγωγής ή του κεφαλαίου.

ε) Η παροχή τεχνικής βοήθειας στα μέλη.

στ) Η δημιουργία συνεταιριστικών επιχειρήσεων για την προμήθεια στα μέλη καταναλωτικών αγαθών.

ζ) Η εκτέλεση εγχειοβελτιωτικών έργων και έργων αγροτικής οδοποιίας.

η) Η παρέμβαση και η λήψη κάθε μέτρου προστασίας των αγροτικών προϊόντων των μελών του και τρίτων.

θ) Η παροχή συνεταιριστικής εκπαίδευσης.

ι) Η ίδρυση και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων και καταλυμάτων, η ανάπτυξη του οικοτουρισμού, του κοινωνικού τουρισμού και αγροτουριστικών εργασιών.

ια) Η συγκέντρωση και επεξεργασία των υπό των μελών παραγόμενων εσπεριδοειδών και η πώλησή τους για λογαριασμό των μελών συνεταιίρων είτε αυτούσιων, είτε μεταποιημένων σε χυμούς ή άλλα προϊόντα και υποπροϊόντα.

ιβ) Η συγκέντρωση, επεξεργασία και πώληση για λογαριασμό των μελών του των παραγόμενων από αυτούς λοιπών αντιπροσωπευτικών προϊόντων.

Για να επιτύχει τους σκοπούς του ο Συνεταιρισμός:

α) Ενοικιάζει, αγοράζει ή κατασκευάζει και συντηρεί εγκαταστάσεις για επεξεργασία και αποθήκευση των προϊόντων των συνεταιίρων και ιδρύει πρατήρια για την πώληση των προϊόντων αυτών.

β) Φροντίζει για την εξεύρεση αγορών καταναλώσεως των προϊόντων και υποπροϊόντων που παράγει στο εσωτερικό και εξωτερικό.

Στις εργασίες του συνεταιρισμού επιτρέπεται η συμμετοχή και μη συνεταιίρων με την προϋπόθεση ότι η παραγωγή των μελών δεν καλύπτει τη δυναμικότητα των εγκαταστάσεων της οργάνωσης. Επιπλέον, ο συνεταιρισμός αναλαμβάνει την εφαρμογή όλων των απαραίτητων κανόνων για την από κοινού προσφορά και

εμπορία γεωργικών προϊόντων που απαιτούνται για την αναγνώρισή του ως ομάδα παραγωγών σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ 614/1981. Ο Συνεταιρισμός μπορεί να εκμισθώνει τις εγκαταστάσεις του και τις υπηρεσίες του σε τρίτους, εφ' όσον τούτο δεν αποβαίνει σε βάρος της εξυπηρέτησης των μελών του. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Α.).

3.3 ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΔΑ

Το συνεταιρικό κεφάλαιο του Συνεταιρισμού ύστερα από διαδοχικές αυξήσεις στις 31/12/2001 ανερχόταν στο ποσό των 320.000€.

Ο αριθμός των μελών του Συνεταιρισμού την ίδια ημερομηνία ανερχόταν στα 1029 μέλη και η συνεταιρική μερίδα στο ποσό των 300€ περίπου. Κάθε συνetaίρος διαθέτει μία μόνο συνεταιρική μερίδα.

Τα μέλη του Συνεταιρισμού είναι κατά βάση καλλιεργητές πορτοκαλιών και ασκούν τη γεωργία είτε κατά κύρια είτε κατά δευτερεύουσα δραστηριότητα.

3.4 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Η επιχείρηση έχει οργανωθεί στις ακόλουθες διοικητικές μονάδες:

- 1) Η γενική Συνέλευση των μελών του Συνεταιρισμού.
- 2) Το Διοικητικό συμβούλιο του Συνεταιρισμού.
- 3) Ο Πρόεδρος του Συνεταιρισμού.
- 4) Η Γενική διεύθυνση η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες Διευθύνσεις :
 - 4.1) Παραγωγής και Τεχνικών Υπηρεσιών.
 - 4.2) Οικονομικών Υπηρεσιών και Εμπορίας.

Αναλυτικά οι λειτουργίες της κάθε μονάδας είναι:

1) Η Γενική Συνέλευση των Μελών του Συνεταιρισμού

Η Γενική Συνέλευση των μελών του Συνεταιρισμού είναι το Ανώτατο όργανο του Συνεταιρισμού, στην αρμοδιότητά της ανήκουν οι ενέργειες και οι αποφάσεις που καθορίζονται ρητά στο καταστατικό του Συνεταιρισμού, αλλά και κάθε θέμα το οποίο δεν αναφέρεται ρητά ή ανήκει στην αρμοδιότητα κατώτερου οργάνου.

2) Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού

Ο Συνεταιρισμός διοικείται από 5/μελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) με τριετή θητεία. Το Δ.Σ. έχει ως αρμοδιότητες να εκπροσωπεί το Συνεταιρισμό δικαστικά και εξώδικα και αποφασίζει πάνω σε όλα τα θέματα που αφορούν στη διοίκηση, στη διαχείριση και γενικά στη λειτουργία του Συνεταιρισμού για την επίτευξη των

σκοπών του μέσα στα πλαίσια του κανονισμού του Συνεταιρισμού και των αποφάσεων της Γενικής συνέλευσης. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάσει με ειδική απόφασή του την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του ή να αναθέτει τη διεξαγωγή ορισμένων εργασιών και την υπογραφή των σχετικών πράξεων και εγγράφων σε ένα από τα μέλη του ή σε υπάλληλο του Συνεταιρισμού ή σε οιονδήποτε τρίτο. Το Δ.Σ. κάνει ευρεία χρήση της δυνατότητας αυτής και αυτό προσδίδει μεγάλη ευελιξία στη λήψη των αποφάσεων του Συνεταιρισμού.

Η ιδιότητα του μέλους του ΔΣ είναι άμισθη και τιμητική. Στα μέλη του ΔΣ είναι δυνατόν να χορηγείται αποζημίωση για τις υπηρεσίες που προσφέρουν στο Συνεταιρισμό.

3) Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο πρόεδρος του ΔΣ φροντίζει για την καλή λειτουργία των υπηρεσιών του Συνεταιρισμού και επιβλέπει την εκτέλεσή τους, ενώ εκτελεί και τις αναγκαίες ενέργειες για την υλοποίηση των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων του Συνεταιρισμού και του Διοικητικού Συμβουλίου.

4) Η Γενική Διεύθυνση

Η Γενική Διεύθυνση έχει ως προϊστάμενο τον Γενικό Διευθυντή. Τη θέση του Γενικού Διευθυντή κατέχει γεωπόνος, ο οποίος είναι και από τα ιδρυτικά μέλη του Συνεταιρισμού.

Ο Γενικός Διευθυντής συνεπικουρείται από τον γραμματέα της διοίκησης ο οποίος παρέχει γραμματειακή υποστήριξη, εκτελεί τις διοικητικές εργασίες του Συνεταιρισμού, συντάσσει τα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου, κλπ.

Στο Γενικό Διευθυντή υπάγονται οι Σύμβουλοι του Συνεταιρισμού (Νομικοί, Οικονομικοί, τεχνικοί κλπ. οι εξωτερικοί συνεργάτες, το Υπηρεσιακό Συμβούλιο και το Γραφείο Μελετών, το οποίο δεν έχει ακόμη στελεχωθεί.

Στη Γενική Διεύθυνση υπάγονται οι παρακάτω δύο διευθύνσεις:

- α) Παραγωγής και Τεχνικών Υπηρεσιών και
- β) Οικονομικών Υπηρεσιών και Εμπορίας

4.1) Η Διεύθυνση Παραγωγής και Τεχνικών Υπηρεσιών

Στη Διεύθυνση αυτή προϊστάται Γεωπόνος.

Στη Διεύθυνση αυτή ανήκουν τα ακόλουθα τρία τμήματα :

- 1) Το τμήμα Παραγωγής χυμών
- 2) Το Τεχνικό Τμήμα και το τμήμα Παραγωγής Νωπών
- 3) Το Τμήμα Εργατοτεχνικού Προσωπικού

1) Το τμήμα Παραγωγής χυμών (Υπεύθυνος του τμήματος είναι γεωπόνος, ο ίδιος ο γενικός διευθυντής). Το Τμήμα αυτό περιλαμβάνει δύο τομείς:

- α) Τον Τομέα Συμπυκνωμένων Χυμών και Βιολογικού Καθαρισμού και
- β) Τον Τομέα Παραγωγής Χυμών Ασηπτικής Συσκευασίας

α) Τομέας Συμπυκνωμένων Χυμών και Βιολογικού Καθαρισμού

Υπεύθυνος του τομέα είναι Χημικός Μηχανικός. Στην αρμοδιότητα του τομέα αυτού ανήκει το εκχυμωτήριο και ο βιολογικός καθαρισμός. Στον τομέα αυτό γίνεται η παραγωγή των συμπυκνωμένων χυμών και η βιολογική αποδόμηση των αποβλήτων.

Στον τομέα αυτό εργάζονταν το 2007, οκτώ (8) εργαζόμενοι εκ των οποίων οι τέσσερες (4) μόνιμοι και οι υπόλοιποι τέσσερες (4) έκτακτοι, οι οποίοι εργάζονται με πλήρη απασχόληση. Από τους μόνιμους εργαζόμενους ο ένας είναι απόφοιτος Λυκείου και οι υπόλοιποι τρεις απόφοιτοι Δημοτικού. Όλοι οι έκτακτοι είναι απόφοιτοι Δημοτικού.

β) Τομέας παραγωγής χυμών ασηπτικής συσκευασίας

Υπεύθυνος του τομέα είναι χημικός Μηχανικός ο ίδιος με τον υπεύθυνο του τομέα συμπύκνωσης. Ο τομέας αυτός ασχολείται με την παραγωγή ασηπτικών συσκευασιών καταναλωτή (TETRA BRIK). Στον τομέα αυτό εργάζονταν 32 άτομα κατά το έτος 2007 εκ των οποίων οι δεκαέξι (16) μόνιμοι και οι υπόλοιποι δεκαέξι (16) έκτακτοι από τους οποίους οι δεκατρείς (13) με πλήρη απασχόληση και τρεις (3) με μερική απασχόληση. Από τους μόνιμους εργαζόμενους οι εννέα (9) είναι απόφοιτοι Λυκείου, οι δύο (2) απόφοιτοι Μέσης Τεχνικής Σχολής, ο ένας (1) απόφοιτος Γυμνασίου και οι τέσσερες (4) απόφοιτοι Δημοτικού. Από τους έκτακτους εργαζόμενους οι οκτώ (8) ήταν απόφοιτοι Λυκείου, οι οκτώ (8) απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

2) Το Τεχνικό τμήμα και Παραγωγής Χυμών

Το Τμήμα περιλαμβάνει τρεις (3) τομείς:

- α) Τον Τομέα Παραγωγής Συσκευασμένων Προϊόντων και Ζωοτροφών.
- β) Τον Τεχνικό Τομέα.
- γ) Τον Τομέα Ποιοτικού Ελέγχου.

α) Τομέας παραγωγής συσκευασμένων προϊόντων και ζωοτροφών

Υπεύθυνος του τομέα είναι απόφοιτος Μέσης Εκπαίδευσης.

Στην αρμοδιότητα του τμήματος αυτού ανήκει το Συσκευαστήριο Νωπών και το Ξηραντήριο. Στον τομέα αυτό γίνεται η συσκευασία των νωπών προϊόντων και η

παραγωγή της ξηράς πούλπας. Οι εργαζόμενοι στον τομέα αυτό είναι δεκαπέντε (15) άτομα, εκ των οποίων οι δέκα (10) είναι μόνιμοι και οι πέντε (5) έκτατοι εργαζόμενοι. Όλοι οι εργαζόμενοι είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης.

β) Τεχνικός τομέας

Υπεύθυνος του τομέα είναι ο ίδιος με τον υπεύθυνο του τομέα παραγωγής.

Στον τομέα αυτόν ανήκει το μηχανουργείο, το ηλεκτρολογείο, τα ψυγεία και το λεβητοστάσιο. Ο τομέας αυτός ασχολείται με όλες τις μηχανολογικές εγκαταστάσεις της μονάδας, με όλες τις επισκευές και συντηρήσεις, τις μελέτες και την εφαρμογή των μελετών.

Στον τομέα αυτό απασχολούνται δεκατρία (13) άτομα εκ των οποίων οι δώδεκα (12) μόνιμοι και ο ένας (1) έκτακτος. Από τους μόνιμους εργαζόμενους του τομέα οι οκτώ (8) είναι απόφοιτοι Λυκείου, ο ένας (1) απόφοιτος Μέσης Τεχνικής Σχολής, οι υπόλοιποι τέσσερις (4) είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

γ) Τομέας ποιοτικού ελέγχου.

Υπεύθυνος του τομέα είναι ο χημικός μηχανικός, ο ίδιος με τον υπεύθυνο του τομέα συμπύκνωσης.

Στην αρμοδιότητα του τομέα αυτού ανήκει ο ποιοτικός έλεγχος της πρωτογενούς παραγωγής, ο ποιοτικός έλεγχος των προϊόντων και των παραγωγικών διαδικασιών και η έρευνα.

Η επιχείρηση εφαρμόζει ISO 9002 στο εκχυμωτήριο και στη συσκευασία νωπών εσπεριδοειδών.

3) Το Τμήμα Εργατοτεχνικού Προσωπικού

Υπεύθυνος του τμήματος αυτού είναι απόφοιτος μέσης εκπαίδευσης. Στην αρμοδιότητα του τμήματος αυτού ανήκει το εργατοτεχνικό και εργατικό προσωπικό του Συνεταιρισμού μόνιμο και έκτακτο. Τα άτομα που απασχολούνται στον τομέα αυτό είναι είκοσι (20), όλα τα άτομα είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

4.2) Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Εμπορίας.

Στη Διεύθυνση αυτή προϊστάται οικονομολόγος.

Στη διεύθυνση αυτή ανήκουν τα ακόλουθα τρία τμήματα:

- 1) Το Τμήμα Εμπορίας
- 2) Το Τμήμα Μηχανογράφησης και
- 3) Το Οικονομικό Τμήμα

1. Τμήμα εμπορίας

Στο τμήμα αυτό προϊστάμενος είναι Οικονομολόγος.

Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει τους παρακάτω δύο τομείς:

- α) Τον τομέα αγορών και πωλήσεων και
- β) Τον τομέα εμπορικής και τιμολογιακής πολιτικής

α) Τομέας Αγορών και Πωλήσεων

Στο τμήμα αυτό υπεύθυνος αγορών είναι Γεωπόνος, ο ίδιος ο γενικός διευθυντής.

Στην αρμοδιότητα του τμήματος αυτού ανήκουν οι προμήθειες της επιχείρησης με πρώτες γεωργικές ύλες.

Υπεύθυνος πωλήσεων είναι Οικονομολόγος. Η επιχείρηση διαθέτει τα προϊόντα του TETRA PAK στο Νομό Λακωνίας μέσω τεσσάρων (4) αντιπροσώπων, ενώ παράλληλα εφοδιάζει απευθείας και είκοσι (20) περίπου καταστήματα του ίδιου νομού. Για τη διάθεση των προϊόντων TETRA PAK στην περιοχή των Αθηνών και σε άλλους νομούς έχει αποκλειστικό αντιπρόσωπο την εταιρία KOPE ΑΕ η οποία και εφοδιάζει εκτός των άλλων και τις αλυσίδες πολυκαταστημάτων Μαρινόπουλος (CAREFOUR), ΑΒ Βασιλόπουλος, Βερόπουλος Σκλαβενίτης Ελληνική Δύναμη, MARKET IN, ΜΑΣΟΥΤΗΣ, ΓΑΛΑΞΙΑΣ, ΑΛΙΜΕΝΤΑ, ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΗ, ΚΑΝΑΚΗΣ, ΔΟΥΚΑΣ και άλλα 100 περίπου καταστήματα, κλπ. Η διακίνηση των προϊόντων στον Νομό Καλαμάτας γίνεται από χονδρέμπορο, ο οποίος παραλαμβάνει το προϊόν από τις αποθήκες της επιχείρησης και στον Νομό Αρκαδίας από την εταιρία KOPE ΑΕ .

β) Τομέας εμπορικής και τιμολογιακής πολιτικής

Υπεύθυνος του τομέα αυτού είναι Οικονομολόγος.

2. Τμήμα Μηχανογράφησης

Στο τμήμα Μηχανογράφησης υπεύθυνος είναι Οικονομολόγος.

Στο τμήμα αυτό εργάζεται και ένας μόνιμος υπάλληλος, απόφοιτος Λυκείου.

3. Τμήμα Οικονομικό

Στον τμήμα αυτό προϊστάται οικονομολόγος.

Το Οικονομικό τμήμα περιλαμβάνει τους παρακάτω τρεις τομείς:

- α) Τον Τομέα Ειδικής Λογιστικής και Επιδότησεων.
- β) Τον Τομέα Γενικής Λογιστικής Διαχείρισης και Προσωπικού.
- γ) Τον Τομέα Προγραμματισμού Οικονομικών Εργασιών.

α) Τομέας Ειδικής Λογιστικής και Επιδοτήσεων

Υπεύθυνος του τομέα είναι Λογιστής. Στον τομέα αυτό εργάζονται και δύο (2) μόνιμοι υπάλληλοι ως βοηθοί, απόφοιτοι Λυκείου.

β) Τομέας Γενικής Λογιστικής Διαχείρισης και Προσωπικού

Υπεύθυνος του τομέα είναι ο Λογιστής.

Στον τομέα αυτό εργάζονται και έξι (6) μόνιμοι υπάλληλοι όλοι απόφοιτοι Λυκείου. Η επιχείρηση έχει μηχανογραφήσει όλες τις εργασίες του λογιστηρίου αφού άλλωστε διαθέτει και ειδικό τμήμα μηχανογράφησης. Το λογισμικό της μηχανογράφησης έχει δημιουργηθεί σχεδόν στο σύνολο του από το τμήμα μηχανογράφησης της επιχείρησης.

γ) Τομέας Προγραμματισμού Οικονομικών Εργασιών

Του τομέα αυτού προΐσταται Οικονομολόγος.

Συνολικά στο <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> απασχολούνται ενενήντα εννιά (99) άτομα ως υπάλληλοι, εκ των οποίων τα εβδομήντα τρία (73) άτομα ως μόνιμο προσωπικό και είκοσι έξι (26) άτομα ως έκτακτο προσωπικό. Από τους υπαλλήλους αυτούς (μόνιμο και έκτακτο προσωπικό) οι σαράντα οκτώ (48) είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δ.Ε.), οι επτά (7) είναι Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Π.Ε.- Τ.Ε.) και οι υπόλοιποι σαράντα τέσσερις (44) απόφοιτοι Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Υ.Ε.). Έτσι, στο <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> ένα μεγάλο μέρος του προσωπικού το 48,5% είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δ.Ε.), το 44,5% απόφοιτοι Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Υ.Ε.) και μόνο το 7% είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Ε.- Τ.Ε.), δηλαδή παρατηρείται περιορισμένη απασχόληση εξειδικευμένου προσωπικού.

3.5 ΠΑΓΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

3.5.1 ΓΗΠΕΔΑ – ΟΙΚΟΠΕΔΑ

Η έκταση στην οποία είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση βρίσκεται στο 4^ο χιλιόμετρο της επαρχιακής οδού Σπάρτης - Γυθείου. Οι εγκαταστάσεις του Συνεταιρισμού έχουν άμεση επαφή με τον επαρχιακό δρόμο Σπάρτης - Γυθείου και αυτό αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα.

Η επιχείρηση διαθέτει εδαφικό χώρο συνολικής έκτασης 85.000 τ.μ., το οποίο έχει αγοράσει σε διαφορετικές χρονικές περιόδους.

Ο χώρος του οικοπέδου είναι επίπεδος και συνορεύει με ρυάκι συνεχούς ροής κατά τη χειμερινή περίοδο από το οποίο καλύπτεται ένα μέρος των αναγκών του Συνεταιρισμού σε νερό. Ο Συνεταιρισμός έχει τη δυνατότητα να επεκτείνει το οικόπεδό του με την αγορά όμορων αγροτεμαχίων για να καλύψει μελλοντικές του ανάγκες, ενώ έχει διαμορφώσει ολόκληρο το χώρο του γηπέδου, τον οποίο έχει ασφαλοστρώσει και διακοσμήσει με ανθοκήπιο, ενώ έχει διαμορφώσει και ειδικό χώρο για το παρκάρισμα των αυτοκινήτων.

Το οικόπεδο του εργοστασίου είναι περιφραγμένο.

Το υπάρχον οικόπεδο δεν επαρκεί για να καλύψει τις μελλοντικές ανάγκες, για το λόγο αυτό η επιχείρηση ήδη διαπραγματεύεται την αγορά γειτονικών οικοπέδων. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

3.5.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Η επιχείρηση διαθέτει κτίρια για την κάλυψη των αναγκών της.

Η χρήση, η επιφάνεια των κτιρίων, το έτος κατασκευής τους και η αρχική αναπροσαρμοσμένη αρχική λογιστική αξία καθώς και η αναπόσβεστη λογιστική τους αξία τους την 31/12/2001 φαίνονται στον Πίνακα 7.

Όλα τα κτίρια της επιχείρησης είναι κατασκευασμένα με μπετόν και είναι κανονικά κτίρια με εξαίρεση τα βιομηχανοστάσια που είναι το εκχυμωτήριο, το ξηραντήριο και το συσκευαστήριο με τους αποθηκευτικούς τους χώρους που είναι κατασκευασμένα από σιδερένιο σκελετό και έχουν πλευρικά πάνελ και οροφή επίσης από πάνελ.

Τα υφιστάμενα κτίρια καλύπτουν τις σημερινές ανάγκες της επιχείρησης τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά. Ωστόσο, για την κάλυψη των αναγκών που θα προκύψουν από την υλοποίηση του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου είναι αναγκαία η κατασκευή νέων αποθηκευτικών χώρων για την αποθήκευση του φυσικού χυμού πορτοκαλιού. (Παράρτημα II, εικόνα 10).

Χάρη τα νέα κτίρια θα καλυφθούν οι ανάγκες της επιχείρησης για την επόμενη πενταετία. Μετά την πάροδο της πενταετίας η επιχείρηση θα πρέπει να κατασκευάσει επιπλέον αποθηκευτικούς χώρους.

Οι κτηριακές εγκαταστάσεις του Α.Σ.Ε.Ε.Α. <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> κατά το έτος 1968 (έτος ίδρυσης του συνεταιρισμού) έως και το έτος 1970 έφθασαν σε συνολικό εμβαδόν 4.037,17 m² και η αξία τους ανέρχονταν σε 590.216 € (ΕΥΡΟ). Από το έτος 1970 έως το έτος 1980 το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> κατασκεύασε κτήρια όπως το συσκευαστήριο, το ψυγείο και εκχυμωτήριο, τις αποθήκες συσκευαστηρίου (Παράρτημα II, εικόνα 10) και το ξηραντήριο, με συνολικό εμβαδόν 14.020,62 m² και αξίας 798.244 € (ΕΥΡΟ). Την περίοδο 1980 έως 1990 το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>>

κατασκεύασε κτήρια με εμβαδόν 1.350,00 m², αξίας 796.077 € (ΕΥΡΟ). Το κτήριο TETRAPACK όπου κατασκευάστηκε κατά την περίοδο αυτή, θεωρείται η πιο δαπανηρή κατασκευή του εργοστασίου αφού η αξία του είναι 783.416 € (ΕΥΡΟ). Από το 1990 έως σήμερα το εργοστάσιο κατασκεύασε κτήριο βιολογικού καθαρισμού με εμβαδόν 1.500,00 m², αξίας 606.512 € (ΕΥΡΟ). Οι κτηριακές εγκαταστάσεις του συνεταιρισμού <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> φθάνουν σε συνολικό εμβαδόν 20.817,79 m² και συνολικής αξίας 2.862.900 € (ΕΥΡΟ).

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΣΕΕΑ ΛΑΚΩΝΙΑ ΠΟΣΑ ΣΕ € (ΕΥΡΟ).

A/α	ΚΤΙΡΙΑ	ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	ΕΜΒΑΔΟΝ (m ²)	ΑΡΧΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ 31/12/2000
1	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1968-1970	226,27	204.853	65.210
2	ΖΥΓΙΣΤΗΡΙΟΥ		22,00	1.221	104
3	ΛΕΒΗΤΟΣΤΑΣΙΟΥ		290,95	14.435	8.861
4	ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΟ		59,16	4.944	104
5	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		1.433,60	96.399	29.308
6	ΕΚΧΥΜΩΤΗΡΙΟΥ		994,95	204.373	003
7	ΨΥΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΧΥΜΩΤΗΡΙΟΥ A		1.010,24	63.991	8.750
8	ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟΥ	1970-1980	3.533,20	465.045	26.569
9	ΨΥΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΧΥΜΩΤΗΡΙΟΥ B		3.273,58	53.333	10.657
10	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΗΡΙΟΥ		6.249,04	147.785	29.623
11	ΞΗΡΑΝΤΗΡΙΟΥ		964,80	132.081	21.428
12	TETRAPACK	1980-1990	1.250,00	783.416	29.258
13	ΓΕΩΤΡΗΣΗ		10,00	12.661	1.519
14	ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ	1990-σήμερα	1.500,00	606.512	223.801
	ΣΥΝΟΛΟ		20.817,79	2.862.900	474.908

Πηγή: Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Α. 2004

3.5.3 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο συνεταιρισμός σήμερα διαθέτει τις ακόλουθες μονάδες παραγωγής που είναι:

1. Μία μονάδα τυποποίησης και συσκευασίας πορτοκαλιών δυναμικότητας τριάντα (30) τόνων ανά ώρα. Για τη λειτουργία της γραμμής αυτής απαιτείται

προσωπικό ογδόντα (80) ατόμων ανά 8/ώρο.

2. Μία μονάδα παραγωγής συμπυκνωμένου χυμού πορτοκαλιού με δέκα (10) εκχυμωτικές μηχανές συνολικής δυναμικότητας 26,2 τόνων ανά ώρα σε πρώτη ύλη. Από τις μηχανές αυτές οι δύο (2) είχαν αγοραστεί το 1980 (δηλαδή εργάζονται περισσότερα από 20 χρόνια) και οι οχτώ (8) το 1988. (Παράρτημα ΙΙ, εικόνα 3).

3. Μία μονάδα αποξήρανσης υπολειμμάτων πορτοκαλιών ονομαστικής δυναμικότητας δεκατέσσερις (14) τόνων/ώρα σε πρώτη ύλη που είναι η φλούδα πορτοκαλιών.

4. Τέσσερες (4) μονάδες συσκευασίας Tetra Pak εκ των οποίων οι δύο σε ασηπτική χάρτινη συσκευασία των 250cc και οι δύο σε ασηπτική χάρτινη συσκευασία των 1.000cc. Η κάθε μονάδα συσκευασίας των 250cc έχει δυναμικότητα συσκευασίας διακοσίων είκοσι (220) κιβωτίων των είκοσι εφτά (27) συσκευασιών την ώρα δηλαδή σύνολο τετρακόσια σαράντα (440) κιβώτια την ώρα. Η κάθε μονάδα συσκευασίας των 1.000cc έχει δυναμικότητα συσκευασίας πεντακοσίων (500) κιβωτίων των δώδεκα (12) τεμαχίων, δηλαδή χιλίων (1000) κιβωτίων την ώρα. (Παράρτημα ΙΙ, εικόνες 6 και 7).

Οι μονάδες συσκευασίας εργάζονται σε τρεις βάρδιες από το Μάιο μέχρι τον Αύγουστο, με μία διακοπή 15 ημερών τον Αύγουστο για τις άδειες του προσωπικού και το υπόλοιπο χρονικό διάστημα με δύο βάρδιες. Η συσκευασία εργάζεται σε πενθήμερη εβδομάδα με τρεις βάρδιες συνήθως και σε περίπτωση ανάγκης εργάζεται και το Σάββατο ή και Κυριακή.

Η συνολική εγκατεστημένη ισχύς του μηχανολογικού εξοπλισμού της επιχείρησης ανέρχεται σήμερα στους 2.575,9 HP.

Η επιχείρηση σήμερα αξιοποιεί πλήρως το μηχανολογικό εξοπλισμό που διαθέτει. Μάλιστα λόγω της παλαιότητας ενός σημαντικού τμήματος του εξοπλισμού (που συνοδεύεται από μείωση της παραγωγικής του δυναμικότητας) αλλά και της μικρής δυναμικότητας ορισμένων μηχανημάτων μειώνεται η παραγωγική δυναμικότητα της γραμμής παραγωγής του εκχυμωτηρίου. Έτσι ενώ το εκχυμωτήριο είχε φθάσει να επεξεργάζεται εξήντα έξι χιλιάδες (66.000) τόνους εσπεριδοειδή το 1997, το 2001 αναγκάστηκε να αυξήσει κατά πολύ το χρόνο εργασίας του προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες επεξεργασίας πενήντα ένα χιλιάδων (51.000) τόνων εσπεριδοειδών. Με τη τωρινή κατάσταση του μηχανολογικού εξοπλισμού θα είναι αδύνατον να επεξεργαστεί, ακόμα και με τις καλύτερες προϋποθέσεις, περισσότερο από πενήντα πέντε χιλιάδες (55.000) τόνους αυξάνοντας κατά πολύ το χρόνο λειτουργίας με παράλληλη αύξηση του κόστους παραγωγής της επιχείρησης και την υποβάθμιση της ποιότητας. Παράλληλα θα υπάρξουν και σημαντικές απώλειες της παραγωγής από τους αγρότες μεγαλύτερη του 10%. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να μειωθεί το εισόδημα τους σε ακόμη μεγαλύτερο ποσοστό ίσως και 20 % . (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Α.)

Η παλαιότητα του μηχανολογικού εξοπλισμού της επιχείρησης (ο οποίος έχει στην ουσία αποσβεστεί) έχει ως συνέπεια να παρουσιάζει συχνά βλάβες και να δημιουργεί λειτουργικά προβλήματα, ενώ παράλληλα η επιχείρηση έχει αυξημένο κόστος συντήρησης και επισκευών του. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Α.)

Πέρα των παραπάνω αρκετά μηχανήματα που έχουν αγοραστεί πριν από δεκαπέντε (15) ή και είκοσι (20) χρόνια (δηλαδή κατά τα έτη 1981-1985), ακόμη παρουσιάζουν επίσης τεχνολογική απαρχαίωση και αυτό αποτελεί σοβαρό λόγο για την αντικατάστασή τους με νέα σύγχρονα μηχανήματα. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Α.)

Για όλους αυτούς τους λόγους η επιχείρηση πρέπει να αντικαταστήσει αρκετά από τα μηχανήματά της με νέα σύγχρονης τεχνολογίας ούτως ώστε να ανταποκριθεί με επάρκεια και επιτυχία στις παρούσες αλλά και στις μελλοντικές της αναπτυξιακές ανάγκες.

Η αρχική αξία των μηχανημάτων της επιχείρησης την 31/12/2001 ανερχόταν στο ποσό των 4.213.120€ (ΕΥΡΩ) και η προς απόσβεση αξία στο ποσό των 295.834€ (ΕΥΡΩ).(Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Α.)

3.5.4 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Η επιχείρηση για την κάλυψη των αναγκών της διαθέτει τις βοηθητικές εγκαταστάσεις:

α) Υδραυλικό δίκτυο. Το δίκτυο αυτό καλύπτει τις ανάγκες των μονάδων μεταποίησης και της ύδρευσης. Το δίκτυο είναι ιδιοκτησία του συνεταιρισμού. Ο συνεταιρισμός έχει κατασκευάσει δύο (2) γεωτρήσεις, η πρώτη γεώτρηση κατασκευάστηκε το έτος 1976 και η δεύτερη γεώτρηση κατασκευάστηκε το έτος 1994, η μία είναι έξι (6) ιντσών και η παροχή της είναι 120 κυβικά μέτρα και η άλλη είναι τεσσάρων (4) ιντσών και η παροχή της είναι 50 κυβικά μέτρα. Οι γεωτρήσεις αυτές σήμερα είναι ανεπαρκείς για να καλύψουν τις τωρινές αλλά και τις μελλοντικές ανάγκες της επιχείρησης και για το λόγο αυτό θα πρέπει να κατασκευάσει οπωσδήποτε νέα γεώτρηση.

β) Ηλεκτρικό δίκτυο. Ο συνεταιρισμός καλύπτει τις ανάγκες του σε ηλεκτρική ενέργεια από το δίκτυο της ΔΕΗ. Ειδικότερα διαθέτει υποσταθμό ηλεκτρικής ενέργειας, ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και εσωτερικά ηλεκτρικά δίκτυα. Ο Συνεταιρισμός διαθέτει τρεις (3) μετασχηματιστές συνολικής ισχύος 2.150 KVA (1000 KVA, 650 KVA και 500 KVA). Οι μετασχηματιστές καλύπτουν τις υπάρχουσες ανάγκες όμως δεν είναι δυνατόν να καλύψουν τις νέες ανάγκες της επιχείρησης για τις μονάδες της συσκευασίας.

γ) Αποχετευτικό δίκτυο. Οι εγκαταστάσεις του Συνεταιρισμού διαθέτει ιδιόκτητο αποχετευτικό δίκτυο.

δ) Τηλεφωνική σύνδεση. Ο Συνεταιρισμός έχει τηλεφωνική σύνδεση μέσω του ΟΤΕ.

ε) Βιολογικός καθαρισμός. Η επιχείρηση διαθέτει βιολογικό καθαρισμό, οι εγκαταστάσεις του οποίου χρειάζονται εκσυγχρονισμό για τη μείωση των ρύπων. (Παράρτημα ΙΙ, εικόνα 11).

στ) Γεφυροπλάστιγγες. Ο συνεταιρισμός διαθέτει δυο (2) γεφυροπλάστιγγες μία των σαράντα (40) τόνων και μία των ογδόντα (80) τόνων.

ζ) Εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας ατμού. Οι εγκαταστάσεις έχουν δυναμικότητα είκοσι οχτώ χιλιάδων (28.000) κιλών την ώρα.

η) Ψυκτικοί χώροι. Η επιχείρηση διαθέτει χώρους ψυγείων για συντήρηση (- 3° C) και κατάψυξη (-20°C) συνολικής επιφάνειας 2.500 μ² ή 11.000 μ³.

θ) Αποθηκευτικούς χώρους. Η επιχείρηση διαθέτει τριάντα μια (31) ανοξείδωτες δεξαμενές από τις οποίες οι δεκαπέντε (15) δεξαμενές έχουν χωρητικότητα πενήντα (50) τόνους και οι άλλες δέκα έξι (16) δεξαμενές έχουν ογδόντα (80) τόνους, δηλαδή η συνολική αποθηκευτική ικανότητα ανέρχεται σε δυο χιλιάδες τριάντα (2.030) τόνους. (Παράρτημα ΙΙ, εικόνα 4).

Επίσης η επιχείρηση διαθέτει : α) Αντικεραυνική προστασία., β) Πλήρες δίκτυο πυρασφάλειας. γ) Δίκτυα θέρμανσης και κλιματισμού για τους χώρους διοικητικών και λοιπών υπηρεσιών.

Όλες οι παραπάνω εγκαταστάσεις εξοπλισμού έχουν κατασκευαστεί πριν από 15 έως 30 χρόνια. Παρά την παλαιότητα τους οι εγκαταστάσεις βρίσκονται σε αρκετά καλή κατάσταση, με εξαίρεση ορισμένα προβλήματα που παρουσιάζονται σε ορισμένες εγκαταστάσεις.

ι) Λοιπός εξοπλισμός.

Η επιχείρηση διαθέτει εξοπλισμό α) σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, β) άμεση βοήθεια, γ) για ποιοτικό έλεγχο και διασφάλιση ποιότητας κλπ. Ο εξοπλισμός αυτός είναι πολύ καλός και σχεδόν καλύπτει τις ανάγκες της επιχείρησης. Χρειάζεται μόνο μικρή συμπλήρωση.

Ακόμη το λογιστήριο της επιχείρησης έχει μηχανογραφηθεί πλήρως όπως και οι υπόλοιπες υπηρεσίες.

Για το λόγω αυτό διαθέτει εξοπλισμό σε:

HARDWARE. Η επιχείρηση διαθέτει και λειτουργεί το σύστημα IBM 36 και το σύστημα: IBM A.s / 400 advance 36. Η λειτουργία του συστήματος στηρίζεται σε έξι (6) ηλεκτρονικούς υπολογιστές, είκοσι (20) εκτυπωτές και δεκατρείς (13) θρόνες. Από τους εκτυπωτές αρκετοί είναι παλαιάς τεχνολογίας και δεν χρησιμοποιούνται όπως και αρκετές θρόνες και σε

SOFTWARE. Τα προγράμματα έχουν γραφτεί και συντηρούνται από το γραφείο μηχανογράφησης του Συνεταιρισμού σε γλώσσες RPGII και COBOL. Το πρόγραμμα μισθοδοσίας είναι το MANPOWER της εταιρίας SINGULAR A.E. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.).

3.5.5 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Η επιχείρηση διαθέτει ένα φορτηγό ωφέλιμου φορτίου 1,5 τόνων, έτος αγοράς 1976, για τη διανομή των προϊόντων της στους πελάτες του Νομού Λακωνίας.

Ακόμα διαθέτει για τις εσωτερικές μεταφορές στο εργοστάσιο δώδεκα (12) περνοφόρα, εκ των οποίων δέκα (10) πετρελαιοκίνητα, τα πέντε (5) αγοράστηκαν το έτος 1978 και τα υπόλοιπα κατά τα έτη 1986 και 1995 και δυο (2) ηλεκτροκίνητα το ένα αγοράστηκε το έτος 1978 και το άλλο το έτος 1989. Από αυτά τα περισσότερα είναι παλαιά και παρουσιάζουν συχνές βλάβες. Ήδη τα τέσσερα (4) από αυτά είναι σε αχρησία αφού για την επισκευή τους απαιτούνται πολύ υψηλές δαπάνες.

Για το λόγο αυτό η επιχείρηση θα πρέπει τμηματικά να αντικαταστήσει ένα μέρος των περνοφόρων που σήμερα διαθέτει. Παράλληλα θα πρέπει να αυξήσει τα μέσα εσωτερικών μεταφορών για να καλύψει τις επιπλέον ανάγκες της που θα προκύψουν από την αύξηση της παραγωγής έτοιμων προϊόντων.

Ακόμα η επιχείρηση για να καλύψει τις ανάγκες των διανομών της προς τους πελάτες της και αντιπροσώπους της είναι πιθανόν να χρειαστεί ένα επιπλέον φορτηγό μεγαλύτερης μεταφορικής ικανότητας από αυτό το φορτηγό που διαθέτει ήδη η επιχείρηση.

3.6 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Ο Συνεταιρισμός κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του αναπτύχθηκε με γρήγορους ρυθμούς και πρόσφερε σημαντικά οικονομικά οφέλη τόσο στα μέλη του αγρότες, όσο και σε αγρότες μη μέλη του Συνεταιρισμού.

Ειδικότερα οι κύριοι σταθμοί της ανάπτυξης του Συνεταιρισμού είναι οι ακόλουθοι:

1. Το έτος 1968, ένα έτος μετά την ίδρυσή του, ο Συνεταιρισμός κατασκεύασε μία μικρή μονάδα χυμοποίησης κοινών πορτοκαλιών (Εκχυμωτήριο). Σκοπός της μονάδας ήταν η από κοινού χυμοποίηση κοινών πορτοκαλιών των μελών του Συνεταιρισμού και η από κοινού διάθεση του παραγόμενου συμπυκνωμένου χυμού. Στη συνέχεια η δυναμικότητα του εκχυμωτηρίου αυξήθηκε στους 25 τόνους το 24/ώρο σε πρώτη ύλη. Η μονάδα εξοπλίστηκε και με τον αναγκαίο εξοπλισμό και κυρίως τους αναγκαίους αποθηκευτικούς χώρους (ψυγεία και χώρους κατάψυξης).

2. Το 1977 ο Συνεταιρισμός κατασκεύασε μονάδα τυποποίησης και συσκευασίας νωπών πορτοκαλιών δυναμικότητας 30 τόνων πρώτης ύλης ανά ώρα. Η μονάδα αυτή συνοδεύτηκε από ψυγεία νωπών προϊόντων, θαλάμους αποπρασινισμού, αποθηκευτικούς χώρους μέσω συσκευασίας, πρώτων υλών και τελικών προϊόντων, κλπ.

3. Το έτος 1981 κατασκευάστηκε μία μονάδα επεξεργασίας στερεών υποπροϊόντων εκχύμωσης εσπεριδοειδών (Ξηραντήριο) με σκοπό τον περιορισμό των ρύπων για προστασία του περιβάλλοντος και την ορθολογικότερη εκμετάλλευση της πρώτης ύλης για την παραγωγή ξηράς ζωοτροφής. Η επένδυση αυτή υλοποιήθηκε με επιχορήγηση 70% από τον Καν ΕΟΚ 355/77.

4. Το έτος 1986 δημιούργησε μία μονάδα ασηπτικής επεξεργασίας και συσκευασίας χυμών ΤΕΤΡΑ ΒΡΙΚ με την οποία παράγει χυμούς διαφόρων ειδών ασηπτικά συσκευασμένους έτοιμους για κατανάλωση. Με την ίδια επένδυση που έγινε στα πλαίσια των Καν 2511/69 και 1204/82 αγοράστηκαν εκχυμωτικές μηχανές για αντικατάσταση αυτών που είχαν φθαρεί, κατασκευάστηκε SILOS χωρητικότητας 3.600 τόνων για την αποθήκευση της ζωοτροφής, αγοράστηκαν δύο ηλεκτρονικές πλάστιγγες, κατασκευάστηκαν ανοξειδωτες δεξαμενές αποθήκευσης χυμών εντός των ψυγείων. Παράλληλα έγινε ή μηχανοργάνωση του Συνεταιρισμού με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το αναγκαίο λογισμικό. Η παραπάνω επένδυση επιχορηγήθηκε με ποσοστό 80%.

5. Το έτος 1993 κατασκεύασε τη μονάδα του βιολογικού καθαρισμού όπου αποδομούνται όλα τα σε αιώρηση οργανικά στοιχεία που βρίσκονται στα υπολείμματα της εκχύμωσης εσπεριδοειδών και του ξηραντηρίου. Ο βιολογικός καθαρισμός πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Νόμου 1892/92 (επιχορήγηση 40% και επιχορήγηση επιτοκίου δανεισμού). Στη μονάδα βιολογικού καθαρισμού γίνεται αποδόμηση των υγρών αποβλήτων.

6 Το έτος 1997 ο συνεταιρισμός ως ομάδα Παραγωγών υπέβαλλε Επιχειρησιακό πρόγραμμα 18μηνης διάρκειας (1/7/97 - 31/12/98) το οποίο ενεκρίθη με την ΑΠ 346790/14-11-97 απόφαση του κ. Υπουργού Γεωργίας. Τέλος, μέχρι σήμερα υποβάλλει αντίστοιχα Επιχειρησιακά προγράμματα το οποία έχουν όλα υλοποιηθεί.

3.7 ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Τα κύρια προϊόντα που παράγει ο Συνεταιρισμός ΛΑΚΩΝΙΑ είναι τα ακόλουθα :

1. Τυποποιημένα και συσκευασμένα εσπεριδοειδή και ειδικότερα πορτοκάλια ποικιλίας ομφαλοφόρων.

2. Συμπυκνωμένος χυμός πορτοκαλιού πυκνότητας 60 BRIX, υπάρχει ακόμη η δυνατότητα παραγωγής συμπυκνωμένου χυμού λεμονιού 40 BRIX και Γκρέϊπ φρουτ 58 BRIX.

3. Αιθέρια έλαια πορτοκαλιού, δυνατότητα παραγωγής αιθέριου ελαίου λεμονιού.

4. Ξηρή πούλλα εσπεριδοειδών (για ζωοτροφή).

5. Φυσικό χυμό, 100% πορτοκάλι σε συσκευασία 1000 και 250cc, από συμπυκνωμένο χυμό.

6. Νέктar πορτοκαλιού περιεκτικότητας 50 %, σε συσκευασία 1000 και 250cc.
7. Μίγμα φρούτων, 100% από πορτοκάλι, ανανά, αβοκάντο, μήλο, ακτινίδιο, ροδάκινο και βερίκοκο, σε συσκευασία 250 και 1000cc.
8. Νέκταρ τριών χυμών, κατά 50% από πορτοκάλι, ροδάκινο και γκρέϊπφρουτ, σε συσκευασία 250 και 1000cc.
9. Φρουτοποτό ροδάκινο σε συσκευασία 250 και 1000cc.
10. Φρουτοποτό λεμόνι σε συσκευασία 1000cc.
11. Φυσικό χυμό ανανά (προέλευσης Βραζιλίας) σε συσκευασία 1000cc.
(Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

3.8 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

3.8.1 ΠΡΩΤΗ ΥΛΗ

Τα πορτοκάλια του νομού Λακωνίας ανήκουν βασικά σε τρεις ποικιλίες την κοινή τις ομφαλοφόρες και τη Βαλέντσια. Η παραγωγή των ποικιλιών αυτών αξιοποιείται ως εξής: Τα πορτοκάλια της κοινής ποικιλίας χυμοποιούνται εξ ολοκλήρου από τα δύο εργοστάσια του νομού που είναι το «ΛΑΚΩΝΙΑ» και η «ΣΠΑΡΤΗ». Τα πορτοκάλια των ομφαλοφόρων ποικιλιών προορίζονται τόσο για νωπή κατανάλωση όσο και για χυμοποίηση. Έτσι τα ομφαλοφόρα για νωπή κατανάλωση διατίθενται εν μέρει στην εσωτερική αγορά και εν μέρει στην εξωτερική αγορά. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Κατά την τριετία 2002/2004 οι ποσότητες των κοινών πορτοκαλιών που χυμοποίησε η επιχείρηση κυμάνθηκαν μεταξύ των 15.000 και των 19.000 τόνων, των ομφαλοφόρων μεταξύ των 27.000 και των 35.000 τόνων και της ποικιλίας Βαλέντσια μεταξύ των 6.000 και των 10.000 τόνων (Πίνακας 8). Ο μέσος όρος των επεξεργασμένων πορτοκαλιών για την τριετία 2002- 2004 είναι 56,3 χιλ. τόνοι από τους οποίους το 56,0% περίπου ήταν ομφαλοφόρα, το 30,0% περίπου κοινά πορτοκάλια και το 14,0% περίπου ήταν πορτοκάλια Βαλέντσια (Πίνακας 8).

Ο Συνεταιρισμός προμηθεύεται τα εσπεριδοειδή που χυμοποιεί κυρίως από τα μέλη του. Παράλληλα, όμως, προμηθεύεται και εσπεριδοειδή από μη μέλη του. Στην περίπτωση αυτή συνάπτει συμβάσεις με το Αγροτικό Συνεταιρισμό ΗΛΙΟΦΡΟΥΤ με έδρα την περιοχή της Σπάρτης και με δύο ομάδες παραγωγών των Συνεταιρισμών ΚΑΣΟΛ με έδρα την περιοχή της Σκάλας.

Ο Συνεταιρισμός καταβάλλει για όλα τα εσπεριδοειδή που αγοράζει την ίδια εμπορική τιμή ανεξάρτητα, εάν ο προμηθευτής είναι ή δεν είναι μέλος του Συνεταιρισμού και ανεξάρτητα από την ποικιλία των πορτοκαλιών. Με τον τρόπο

αυτό ο Συνεταιρισμός <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> βοηθάει και τους άλλους συνεταιρισμούς του Νομού Λακωνίας, αφού το άλλο χυμοποιείο του Νομού <<ΣΠΑΡΤΗ>> υποχρεούται να προσφέρει την ίδια τουλάχιστον τιμή αγοράς στις συμβάσεις που πραγματοποιεί αυτό με τους άλλους Συνεταιρισμούς του Νομού. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Πίνακας 8: Ποσότητα επεξεργασμένων πορτοκαλιών

ΕΙΔΟΣ/ΕΤΟΣ			ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ					
ΕΙΔΟΣ/ΕΤΟΣ	ΚΟΙΝΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ	%	ΟΜΦΑΛΟΦΟΡΑ	%	ΒΑΛΕΝΤΣΙΑ	%	ΣΥΝΟΛΟ	%
2002	15.000	31,3	27.000	56,2	6.000	12,5	48.000	100
2003	17.000	29,8	32.000	56,1	8.000	14,1	57.000	100
2004	19.000	29,7	35.000	54,7	10.000	15,6	64.000	100
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	17.000	30,2	31.333	55,6	8.000	14,2	56.333	100

Πηγή: Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ., 2005

Επιπλέον το γεγονός ότι ο Συνεταιρισμός επεξεργάζεται σημαντικές ποσότητες πορτοκαλιών μη μελών έχει οδηγήσει τη διοίκηση του Συνεταιρισμού και τα διοικητικά στελέχη στην απόφαση να προχωρήσει ο συνεταιρισμός στην εγγραφή νέων μελών και μάλιστα μελών με σημαντική παραγωγή. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Ο Συνεταιρισμός <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> αγοράζει για χυμοποίηση πορτοκάλια εκτός από αυτά του Νομού Λακωνίας και από τις άλλες περιοχές παραγωγής εσπεριδοειδών κυρίως όμως από την Δυτική Ελλάδα, όπως και η επιχείρηση <<ΣΠΑΡΤΗ>> η οποία προμηθεύεται επιπλέον από την ίδια περιοχή. Ο Συνεταιρισμός <<ΣΠΑΡΤΗ>> κατά τα τρία χρόνια 2001/2002 - 2002/2003 και 2003/2004 επεξεργάστηκε ποσότητες πορτοκαλιών αντίστοιχα, 13.384, 13.127 και 13.845 τόνων που αντιπροσωπεύουν το 25% έως 35% των ποσοτήτων που επεξεργάζεται το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>>.

Τα εργοστάσια έχουν την ίδια ωριαία δυναμικότητα σε πρώτη ύλη. Όμως το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> επεξεργάζεται μεγαλύτερες ποσότητες επειδή λειτουργεί για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και πραγματοποιεί περισσότερες βάρδιες σε αντίθεση με το <<ΣΠΑΡΤΗ>>.

Η επιχείρηση <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> αγοράζει εσπεριδοειδή που χυμοποιεί από το Νομό Λακωνίας και ειδικότερα από δύο περιοχές, την περιοχή της Σπάρτης και την περιοχή της Σκάλας. Τον κύριο όγκο αγοράζει από τη Σπάρτη και τις γύρω κοινότητες και μάλιστα από αποστάσεις μικρότερες των 20 χιλιομέτρων. Μόνο τα πορτοκάλια της ποικιλίας Βαλέντσιας αγοράζει από την περιοχή της Σκάλας, που βρίσκεται σε μία απόσταση 40 - 60 χιλιομέτρων. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Από το σύνολο των πορτοκαλιών που αγοράζει χυμοποιεί το μεγαλύτερο μέρος.

Έτσι χυμοποιεί όλα τα κοινά πορτοκάλια, όπως επίσης τα πορτοκάλια της ποικιλίας Βαλέντσια, τα γκρέϊπφρουτ και τα λεμόνια. Ακόμη, το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> χυμοποιεί και όλη σχεδόν την ποσότητα των πορτοκαλιών διαλογής που προέρχεται από τα συσκευαστήρια του Νομού. Η επιχείρηση τυποποιεί και συσκευάζει μόνο μικρές ποσότητες της ποικιλίας ομφαλοφόρο που προορίζονται κατά κύριο λόγο για εξαγωγή και μικρές ποσότητες για την εσωτερική αγορά.

Οι τιμές που καταβλήθηκαν τα τελευταία τρία χρόνια στους παραγωγούς πορτοκαλιών από το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> και το <<ΣΠΑΡΤΗ>> κυμάνθηκαν μεταξύ των 0,025€ και 0,033€ (ΕΥΡΟ) ανά κιλό ανεξαρτήτως ποικιλίας, πέραν της επιδότησης που δίνεται από την Ε.Ε (Ευρωπαϊκή Ένωση). Η τιμή με τις επιδοτήσεις που εισέπραξαν οι παραγωγοί που παρέδωσαν τα πορτοκάλια τους στο <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> για τα έτη 2002, 2003, 2004 και 2005 ήταν αντίστοιχα 0,070€, 0,088€, 0,1€ και 0,11€/κιλό, αύξηση κατά 26% για το έτος 2003, κατά 43% για το έτος 2004 και κατά 57% για το έτος 2005 σε σχέση με το έτος 2002 (πίνακας 9). Οι τιμές αυτές δείχνουν μία συνεχή βελτίωση που οφείλεται στην επίτευξη καλύτερων οικονομικών αποτελεσμάτων από το συνεταιρισμό που επέτρεψε την καταβολή υψηλότερων τιμών στους παραγωγούς.

Πίνακας 9: Τιμές που καταβλήθηκαν στους παραγωγούς την περίοδο 2002/2005.

ΕΙΔΟΣ/ΕΤΟΣ		ΤΙΜΕΣ ΣΕ € (ΕΥΡΟ)		
ΕΙΔΟΣ/ΕΤΟΣ	ΚΟΙΝΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΒΑΛΕΝΤΣΙΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ
	€ (ΕΥΡΟ)		€ (ΕΥΡΟ)	
2002	0,070	100	0,120	100
2003	0,088	126	0,150	125
2004	0,100	143	0,200	167
2005	0,110	157	0,210	175

Πηγή: Στοιχεία Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ., 2005

Η τιμή πώλησης για τα πορτοκάλια Βαλέντσια, που προορίζονται για νωπή κατανάλωση στην εσωτερική ή εξωτερική αγορά, κατά την τριετία 2002, 2003, 2004 διαμορφώθηκαν σε υψηλότερα επίπεδα (0,12€-0,20€ το κιλό) και αυξήθηκαν σημαντικά κατά την εξαγωγική περίοδο του 2005, σε 0,21€/κιλό, λόγω των αυξημένων εξαγωγών του έτους αυτού, αύξηση κατά 25% για το έτος 2003, κατά 67% για το έτος 2004 και κατά 75% για το έτος 2005 σε σχέση με το έτος 2002 (Πίνακας 9).

Κατά τα έτη 2002 έως 2004 οι εξαγόμενες ποσότητες πορτοκαλιών από το Νομό Λακωνίας κυμαίνονται μεταξύ των πενήντα πέντε (55) και των ενενήντα χιλιάδων (90.000) τόνων. Στα εξαγόμενα πορτοκάλια κυριαρχεί η ποικιλία Βαλέντσια της οποίας οι εξαγωγές καλύπτουν το 65%-85% περίπου των συνολικών εξαγωγών. Το υπόλοιπο ποσοστό είναι πορτοκάλια των ομφαλοφόρων ποικιλιών. Στην εσωτερική αγορά διατίθενται πορτοκάλια των ομφαλοφόρων ποικιλιών και της ποικιλίας Βαλέντσια. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ. 2005)

3.8.2 ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ Ν.ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Ολόκληρη η παραγωγή πορτοκαλιών της Λακωνίας αξιοποιείται. Υπάρχουν όμως απώλειες, οι οποίες οφείλονται σε καθυστέρηση της συγκομιδής. Οι απώλειες αυτές οφείλονται στη μικρή ωριαία δυναμικότητα που έχουν τα δύο (2) χυμοποιεία του Νομού Λακωνίας και δεν έχουν τη δυνατότητα να απορροφήσουν την παραγωγή εγκαίρως. Για το λόγο αυτό η χυμοποίηση των πορτοκαλιών πολλές φορές παρατείνεται και τον Απρίλιο ενώ θα έπρεπε να περατώνεται μέχρι τις αρχές Μαρτίου. Ιδιαίτερα μεγάλες απώλειες παρατηρούνται κατά τα έτη που τα πορτοκάλια ζημιώνονται από παγετούς, οπότε υπάρχει σημαντική πτώση των καρπών από τα δέντρα και μειώνεται σημαντικά η περιεκτικότητα των πορτοκαλιών σε χυμό. Στις περιπτώσεις αυτές η συγκομιδή των καρπών πρέπει να γίνει το συντομότερο δυνατόν. Οι ποσοτικές απώλειες των πορτοκαλιών λόγω των παραπάνω αιτίων κυμαίνονται από έτος σε έτος μεταξύ του 5 και 10%. Οι απώλειες αυτές είναι ακόμη μεγαλύτερες κατά τα έτη που συμβαίνουν ισχυροί παγετοί λόγω και της μείωσης της περιεκτικότητας των καρπών σε χυμό. Πέραν των παραπάνω οι καρποί που συλλέγονται στο έδαφος είναι ποιοτικά υποβαθμισμένοι και απορρίπτονται κατά τη διαλογή, γεγονός που αυξάνει το κόστος της χυμοποίησης. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι τα εργοστάσια χυμών του Νομού Λακωνίας αξιοποιούν όλες τις διαθέσιμες ποσότητες για χυμοποίηση, αλλά η χρονική περίοδος μέσα στην οποία επεξεργάζονται τα εσπεριδοειδή επιμηκύνεται σημαντικά λόγω της μικρής δυναμικότητας των μονάδων εκχύμωσης με άμεση συνέπεια να χάνεται ένα ποσοστό της παραγωγής το οποίο εκτιμάται στο 5%-10% της προς χυμοποίηση ποσότητας. Το ποσοστό αυτό αφορά πορτοκάλια που συλλέγονται από το έδαφος και έχουν υποστεί αλλοιώσεις. Ιδιαίτερα μεγάλο τμήμα της παραγωγής χάνεται σε περιόδους κατά τις οποίες έχουμε σημαντικές ζημιές από παγετό όπως το χειμώνα του 2002. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Ειδικότερα για το Συνεταιρισμό <<ΛΑΚΩΝΙΑΣ>> η επιμήκυνση του χρόνου που απαιτείται για τη χυμοποίηση εσπεριδοειδών οφείλεται στο γεγονός ότι τα μηχανήματα της μονάδας και κυρίως τα εκχυμωτικά είναι παλαιάς τεχνολογίας με

αποτέλεσμα να υπάρχει σημαντική μείωση της υπάρχουσας δυναμικότητας σε σχέση με την ονομαστική δυναμικότητα. Έτσι ενώ η ονομαστική δυναμικότητα των εκχυμωτικών μηχανών του Συνεταιρισμού Λακωνία είναι 26 τόνοι την ώρα στην πράξη η δυναμικότητα αυτή φθάνει τους 20 - 22 τόνους περίπου λόγω του ότι οι τέσσερες από τις δέκα (10) εκχυμωτικές μηχανές της μονάδας λόγω παλαιότητας υφίστανται συχνά βλάβες και συνεπώς τίθενται εκτός λειτουργίας για επισκευή. Παράλληλα και οι υπόλοιπες έξι (6) εκχυμωτικές μηχανές απαιτούν πιο συχνή συντήρηση λόγω παλαιότητας επίσης. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Η δραστηριοποίηση του Συνεταιρισμού <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> έχει ως αποτέλεσμα οι τιμές που καταβάλλει η επιχείρηση παραγωγής χυμών <<ΣΠΑΡΤΗ>> να είναι σχεδόν ίσες με αυτές που καταβάλλει το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>>. Άλλωστε το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> επεξεργάζεται πολύ μεγαλύτερες ποσότητες πορτοκαλιών από αυτές που επεξεργάζεται το εργοστάσιο <<ΣΠΑΡΤΗ>>, οπότε αποτελεί τον κύριο διαπραγματευτή της τιμής πώλησης των εσπεριδοειδών. Ο συνεταιρισμός <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> με την έναρξη της περιόδου συγκομιδής καθορίζει πρώτος την τιμή την οποία θα αγοράσει το πορτοκάλι και στη συνέχεια καθορίζει αντίστοιχη τιμή η <<ΣΠΑΡΤΗ>>. Το γεγονός αυτό δείχνει τη μεγάλη σημασία που έχει η παρουσία του συνεταιρισμού όχι μόνο για τα μέλη του συνεταιρισμού αλλά και για όλους τους υπόλοιπους παραγωγούς πορτοκαλιών του νομού συνεταιρισμένων ή μη. Έχει γίνει αποδεκτό ότι εάν δεν υπήρχε το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> οι τιμές πώλησης των πορτοκαλιών θα ήταν πολύ μικρότερες. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Η τυποποίηση και συσκευασία των εξαγόμενων πορτοκαλιών γίνεται κυρίως στα 8 συσκευαστήρια πορτοκαλιών του νομού. Παράλληλα σημαντικές ποσότητες πορτοκαλιών αρκετών χιλιάδων τόνων (5-10.000 τόνων) συσκευάζονται εκτός νομού και κυρίως στα συσκευαστήρια της Αργολίδας και της Βόρειας Ελλάδας. Σε μερικά από τα συσκευαστήρια του νομού Λακωνίας γίνεται συσκευασία και για την εσωτερική αγορά. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

3.8.3 ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Η επιχείρηση <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> διαθέτει το συμπυκνωμένο χυμό πορτοκαλιού σε λίγους πελάτες στο εσωτερικό. Συγκεκριμένα τα προϊόντα της λόγω της καλής ποιότητας αγοράζονται από τις κυριότερες επιχειρήσεις χυμών της Ελλάδας σε καλές τιμές.

Συγκεκριμένα κατά το έτος 2002 η επιχείρηση <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> διέθεσε συνολικά 2.650 τόνους (Πίνακας 10) χυμού πορτοκαλιού, από τους οποίους 45,2% της συνολικής παραγωγής ή 1.200 τόνοι διατέθηκαν στην PEPSICO- HBH, 37,7% αντίστοιχα ή 1.000 τόνοι στην COCA- COLA αυτοί οι δυο είναι και οι μεγαλύτεροι

αγοραστές της επιχείρησης, 13,2% ή 350 τόνοι στην ΕΒΓΑ και 3,8% ή 100 τόνοι εξάχθηκαν στην Ισπανία. Το έτος 2003 το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> διέθεσε συνολικά 2.600 τόνους, από τους οποίους το 48,1% της συνολικής παραγωγής ή 1.250 τόνοι διατέθηκαν στην PEPSICO- HBH, 36,5% ή 950 τόνοι διατέθηκαν στην COCA-COLA, 13,4% ή 350 τόνοι στην ΕΒΓΑ και 1,9% ή 50 τόνοι εξάχθηκαν στην Ισπανία. Το έτος 2004 η επιχείρηση διέθεσε 3.000 τόνους, από τους οποίους 1.300 τόνοι ή 43,3% και 1.100 τόνοι ή 36,7% διατέθηκαν στην PEPSICO- HBH και COCA- COLA αντίστοιχα, 16,7% ή 500 τόνοι στην ΕΒΓΑ και 3,3% ή 100 τόνοι εξάχθηκαν στην Ισπανία. Το έτος 2005 διατέθηκαν 2.500 τόνοι, από τους οποίους 1.000 τόνοι ή 40,0% στην PEPSICO- HBH, αντίστοιχη ποσότητα στην COCA- COLA, 400 τόνοι ή 16,0% στην ΕΒΓΑ και εξάχθηκαν 100 τόνοι ή 4,0% στην Ισπανία. Η μέση παραγωγή χυμού του <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> από το έτος 2002 έως το έτος 2005 ήταν 26.875 τόνοι από τους οποίους 1.187,5 τόνοι ή το 44,1% της παραγωγής διατέθηκε στην PEPSICO - HBH, 1.012,5 τόνοι ή το 37,7% αντίστοιχα στην COCA COLA, στην επιχείρηση ΕΒΓΑ διατέθηκαν 400 τόνοι ή το 14,9% αντίστοιχα και 87,5 τόνοι ή το 3,3% αντίστοιχα εξάχθηκαν στην Ισπανία. Επιπλέον, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα η επιχείρηση παρήγαγε 50 τόνους χυμού σε TETRA PAK για την παραγωγή των δικών της προϊόντων.

Πίνακας 10: Παραγωγή συμπυκνωμένου χυμού από το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> και διάθεση του στην εσωτερική και εξωτερική αγορά.(τόνοι).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ /ΕΤΗ	PEPSICO- HBH	%	COCA- COLA	%	ΕΒΓΑ	%	ΙΣΠΑΝΙΑ	%	ΣΥΝΟΛΟ /ΕΤΟΣ	%
2002	1.200	45,2	1.000	37,7	350	13,2	100	3,8	2.650	100
2003	1.250	48,1	950	36,5	350	13,4	50	1,9	2.600	100
2004	1.300	43,3	1.100	36,7	500	16,7	100	3,3	3.000	100
2005	1.000	40,0	1.000	40,0	400	16,0	100	4,0	2.500	100
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	1.187,5	44,1	1.012,5	37,7	400	14,9	87,5	3,3	2.687,5	100

Πηγή: Στοιχεία Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ., 2005

Οι κύριοι αγοραστές συμπυκνωμένων χυμών πορτοκαλιών από το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> είναι οι εταιρίες PEPSICO- HBH και COCA- COLA οι οποίες αγοράζουν περίπου το 82% της συνολικής παραγωγής. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι το <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> έχει περιορισμένες δυνατότητες επιλογής υποψηφίων αγοραστών για τους χυμούς που παράγει.

Η επιχείρηση θα μπορούσε να αυξήσει τις εξαγωγές χυμών ιδίως συμπυκνωμένων μόνο εάν είχε την δυνατότητα μεγαλύτερης παραγωγής χυμών. Ο

κύριος όγκος της παραγωγής της επιχείρησης διατίθεται σε παραδοσιακούς εγχώριους πελάτες, οι οποίοι προσφέρουν υψηλότερες τιμές από αυτές που προσφέρουν οι αλλοδαποί πελάτες. Σημειώνεται ότι οι παραπάνω εγχώριοι αγοραστές είναι πελάτες στην επιχείρηση για περισσότερα από είκοσι (20) χρόνια, γεγονός που υποδηλώνει την καλή συνεργασία και την ποιότητα των χυμών της επιχείρησης.

Η επιχείρηση παλαιότερα εξήγαγε μεγάλες ποσότητες νωπών πορτοκαλιών στις ανατολικές χώρες μέσω διακρατικών συμφωνιών. Μετά την διάλυση των οικονομιών των ανατολικών χωρών, η δραστηριότητα στον τομέα αυτό της επιχείρησης υπέστη δραματική μείωση με αποτέλεσμα να μειωθούν σημαντικά οι εξαγωγές των νωπών πορτοκαλιών και σήμερα να εξάγονται σχετικά περιορισμένες ποσότητες. Ως συνέπεια της μείωσης των εξαγωγών είναι ο περιορισμός των ημερών λειτουργίας του συσκευαστηρίου, οι οποίες δεν υπερβαίνουν τις 15 ημέρες ανά έτος και αυτές με μερική λειτουργία της μονάδας. Από την ποσότητα των νωπών προϊόντων που τυποποιεί η επιχείρηση, μία ποσότητα διατίθεται στο εξωτερικό μέσω των εμπορών εξαγωγέων και έτσι οι ποσότητες που φαίνεται ότι πωλούνται στην εγχώρια αγορά στην πραγματικότητα έχουν διατεθεί στην εξωτερική αγορά. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Η επιχείρηση παράγει ζωοτροφές, τις οποίες διαθέτει αποκλειστικά στην εγχώρια αγορά.

Η επιχείρηση τα προηγούμενα χρόνια αδυνατούσε να διαθέσει τα αιθέρια έλαια του εκχυμητηρίου, αφού οι τιμές πώλησης ήταν πολύ χαμηλές. Τώρα, όμως, οι τιμές αυτές βελτιώθηκαν σημαντικά και αυτό καθιστά την παραγωγή αιθέριων ελαίων αποδοτική δραστηριότητα για την επιχείρηση. Οι τιμές διάθεσης των αιθέριων ελαίων αναμένεται να βελτιωθούν ακόμη περισσότερο λόγω της βελτίωσης της ποιότητας των παραγόμενων αιθέριων ελαίων, η οποία θα προέλθει από την επένδυση που θα πραγματοποιήσει στον τομέα αυτόν η επιχείρηση. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

3.9 ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Καθοριστικός παράγοντας για την μελλοντική εξέλιξη του Α.Σ.Ε.Ε. Αμυκλών Σπάρτης <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> ,είναι ο επενδυτικός σχεδιασμός του στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ. Η οργάνωση έχει εντάξει φιλόδοξο επενδυτικό σχέδιο στο επιχειρησιακό πρόγραμμα "ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ 2000-2008" με συνολικό επιλέξιμο κόστος 8.800.000€, το οποίο ήδη υλοποιείται, με κυρίους επενδυτικούς άξονες: τη βελτίωση-εκσυγχρονισμό του υπάρχοντος βιομηχανικού συγκροτήματος, την παραγωγή νέων προϊόντων χυμών, την αλλαγή συσκευασίας της υπάρχουσας σειράς προϊόντων TETRA BRIK, την προστασία του περιβάλλοντος και την περαιτέρω οργάνωση της εμπορίας της επιχείρησης.

(Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

Η σύγχρονη αντίληψη και η επιχειρηματική λογική που διαπνέει ολόκληρη την οργάνωση του Α.Σ.Ε.Ε. Αμυκλών Σπάρτης <<ΛΑΚΩΝΙΑ>>, η τεχνογνωσία, αποτέλεσμα της πλούσιας εμπειρίας της αλλά και της διαρκούς αναζήτησης νέων μέσων και τρόπων για την περαιτέρω βελτίωσης της, η κατάλληλη στελέχωση της με εξειδικευμένο προσωπικό αλλά και η άρτια συνεργασία της με τη βάση των 1.100 περίπου παραγωγών-μελών της, διαγράφουν τις απεριόριστες δυνατότητες και τη δυναμική της Οργάνωσης για μια επιτυχημένη πορεία στο μέλλον. (Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ.)

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Νομός Λακωνίας κατατάσσεται μεταξύ των Νομών με μεγάλη παραγωγή εσπεριδοειδών αφού κατέχει τη δεύτερη θέση στη χώρα μας ως προς την έκταση. Η διάρθρωση των ποικιλιών των εσπεριδοειδών στο Νομό Λακωνίας είναι σχετικά ορθολογική, για το λόγο αυτό οι υπό αναδιάρθρωση εκτάσεις στην περιοχή αυτή είναι περιορισμένες.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών Αμυκλών Σπαρτής <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> ιδρύθηκε το 1967. Από τότε αποτελεί μια δυναμική παρουσία στο χώρο παραγωγής νωπών εσπεριδοειδών, χυμών και υποπροϊόντων επεξεργασίας αυτών. Διαθέτει ιδιόκτητες εγκαταστάσεις, με σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό, άρτια εκπαιδευμένο επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό, γνώση, πείρα και μεράκι, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα σημαντικών δραστηριοτήτων του κλάδου.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών Αμυκλών Σπάρτης <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> έχει παρουσία 40 χρόνια στην παραγωγική διαδικασία, με συνεχή ανάπτυξη και αξιόλογη δυναμική παρουσία. Ο συνεταιρισμός παράγει τους επώνυμους χυμούς πορτοκαλιού <<ΛΑΚΩΝΙΑ>>, καθώς και διάφορα υποπροϊόντα εσπεριδοειδών, όπως ζωοτροφές και αιθέρια έλαια. Ο Α.Σ.Ε.Ε. Αμυκλών Σπάρτης <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> αποτελεί πρότυπο ακμαίας και υγιούς Συνεταιριστικής Οργάνωσης-Ομάδας Παραγωγών, που δραστηριοποιείται τόσο στη διάθεση χυμών στην εσωτερική αγορά όσο και στην εξωτερική αγορά.

Η επιχείρηση αποτελεί τον κύριο φορέα προσδιορισμού της τιμής πώλησης των πορτοκαλιών από τους παραγωγούς στο Ν.Λακωνίας αφού προμηθεύεται το ένα τρίτο (1/3) περίπου της παραγωγής πορτοκαλιών για χυμοποίηση. Ο Α.Σ.Ε.Ε. Αμυκλών Σπάρτης <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> έχει να παρουσιάσει ένα πολυσήμαντο έργο με δραστηριότητες που καλύπτουν όλο το φάσμα της αξιοποίησης των εσπεριδοειδών. Σήμερα έχει πλέον καθιερωθεί ως μια από τις μεγαλύτερες μονάδες χυμοποίησης της χώρας, μεταποιώντας κάθε χρόνο κατά μέσο όρο περίπου 56 χιλ. τόνους εσπεριδοειδών που αντιπροσωπεύουν περίπου το 30% της παραγωγής εσπεριδοειδών του Νομού Λακωνίας.

Η επιχείρηση παράγει μια μεγάλη σειρά επωνύμων προϊόντων. Η άριστη ποιότητα των χυμών <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> και το οργανωμένο και δυναμικό άνοιγμα της Συνεταιριστικής Οργάνωσης στην αγορά, αποτελούν τις προϋποθέσεις κατάκτησης ενός ολοένα μεγαλύτερου μεριδίου στην αγορά των ομώνυμων προϊόντων. Ο Α.Σ.Ε.Ε. Αμυκλών Σπάρτης <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> τα τελευταία χρόνια έχει πετύχει μια σημαντική ανάπτυξη του εμπορικού του δικτύου και τα προϊόντα του έχουν σημαντική θέση στα ράφια των πολυκαταστημάτων σε όλη τη χώρα. Ταυτόχρονα έχει τη δυνατότητα να τυποποιεί νωπά εσπεριδοειδή σε κάθε μορφή και να τα εξάγει σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).

Η επιχείρηση <<ΛΑΚΩΝΙΑ>> διαθέτει τους συμπυκνωμένους χυμούς πορτοκαλιού σχεδόν αποκλειστικά σε δυο αγοραστές, γεγονός που περιορίζει σημαντικά τις δυνατότητες επιλογής πελατών για τα προϊόντα της.

Το γεγονός αυτό ως προς τη διάθεση των προϊόντων και ότι η επιχείρηση που έχει συνεταιριστική βάση προμηθεύεται και επεξεργάζεται ένα πολύ σημαντικό μέρος της παραγωγής πορτοκαλιών του Ν.Λακωνίας, επιβάλλει στην επιχείρηση αυτή να προσανατολιστεί στη διαφοροποίηση των πελατών της με την επέκταση των δραστηριοτήτων της σε πωλήσεις χυμού, είτε στο εσωτερικό, είτε στο εξωτερικό αποσκοπώντας στη δυναμικότερη εμφάνιση στα σημεία λιανικής πώλησης των προϊόντων χυμού πορτοκαλιού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Α.Σ.Ε.Ε.Α.Σ.Λ. 2004 (Αγροτικός Συνεταιρισμός Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών Αμύκλων Σπάρτης Λακωνίας). Αρχείο Συνεταιρισμού.
2. Γαλάνης Β., Αγροτικό Μάρκετινγκ, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα 1995.
3. Ε.Α.Ο. (Εταιρεία Αγροτικής Οικονομίας), Αναζητώντας το αύριο της Ελληνικής Γεωργίας, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα 2002.
4. Ε.Α.Ο. (Εταιρεία Αγροτικής Οικονομίας), Συνεταιριστικοί Προβληματισμοί, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα 2002.
5. ΕΣΥΕ (2002) Γεωργική Στατιστική της Ελλάδας, Στοιχεία (1997), Πειραιάς.
6. ΕΣΥΕ (2003) Γεωργική Στατιστική της Ελλάδας Στοιχεία (1998), Πειραιάς.
7. ΕΣΥΕ (2004) Γεωργική Στατιστική της Ελλάδας, Στοιχεία (1999), Πειραιάς.
8. ΕΣΥΕ (2005) Γεωργική Στατιστική της Ελλάδας, Στοιχεία (2000), Πειραιάς.
9. Καραουλάνης Γ.Δ., *Τεχνολογία επεξεργασίας οπωροκηπευτικών*, Εκδόσεις Α, Σταμούλης, Αθήνα, 2007.
10. Κιτσοπανίδης Γ., *Αγροτική οικονομική*, Εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη 1992.
11. Μέργος Γ., *Εξελίξεις και Προοπτικές του Αγροτικού τομέα*, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα 1997.
12. Νικολάτος Ν.Γ., *Τριάντα Πέντε Χρόνια με τα Εσπεριδοειδή*, Εκδόσεις Α. Σταμούλη., Στηλίδα-Λαμία 1991.
13. Ποντίκης Κ.Α., *Γενική Δενδροκομία*, Εκδόσεις Α.Σταμούλη, Αθήνα-Πειραιά 1997.
14. Ποντίκης Κ.Α., *ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ*, Εκδόσεις Α. Σταμούλης, Αθήνα-Πειραιάς 1993.
15. Πρωτοπαπαδάκης Κ.Α., *ΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ*, Εκδόσεις Ψυχάλλου, Αθήνα 2004.
16. Σπάθης Π., Παπαγεωργίου Λ.Κ. και Δαμιανός Δ., *Αγροτική Πολιτική*, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα 2005.
17. ΥΠ.Α.Α.Τ (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), *Σχέδιο Ειδικού Προγραμματισμού και Ανασύστασης, Αναδιάρθρωση των εσπεριδοειδών*, Νοέμβριος 2004.

18. Φωτόπουλος Χ., Φουσέκης Π. και Τζουβελέκας Β., Πολυδραστηριότητα και Τεχνική Αποτελεσματικότητα των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα, 2001.
19. Vecchi A., Τα Εσπεριδοειδή, Όλα όσα πρέπει να ξέρετε, Εκδόσεις Ψυχάλλου, Αθήνα 1991.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΛΑΚΩΝΙΑ» ΣΥΝ Π.Ε		
Α.Φ.Μ.	096122810		
ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	ΛΑΚΩΝΙΑ		
ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ Π.Ε		
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ	1967		
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ*	ΕΝΕΝΗΝΤΑ ΕΝΝΕΑ (99)		
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ	4 ^ο ΧΛΜ ΟΔΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ-ΓΥΘΕΙΟΥ ΑΜΥΚΛΑΙ ΔΗΜΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ 23 100		
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	2731 44781, 2731 44782, 2731 44783		
ΦΑΞ	2731 44782		
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ	4 ^ο ΧΛΜ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ- ΓΥΘΕΙΟΥ ΑΜΥΚΛΑΙ ΔΗΜΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ 23 100		
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	2731 44781, 2731 44782, 2731 44783		
ΦΑΞ	2731 44782		
e-mail	Lacon98@otenet.gr		
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΕΝΩΝ ΧΥΜΩΝ –ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΥΜΩΝ ΜΕ ΑΣΗΠΤΙΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ – ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΥ(**)	153.2	ΚΩΔΙΚΟΣ ΝΟΜΟΥ (***)	

* Στο πεδίο «Αριθμός Απασχολούμενων» σημειώνεται ο αριθμός απασχολούμενων της επιχείρησης για την τελευταία προ της υποβολής περίοδο λειτουργίας της.

** Σημειώνονται οι κωδικοί του Κλάδου σύμφωνα με ΣΤΑΚΟΔ.

*** Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΠΑΠΑΔΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ.Σ. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	4 ^ο ΧΛΜ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ- ΓΥΘΕΙΟΥ ΑΜΥΚΛΑΙ ΔΗΜΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ 23 100
e-mail	Lacon98@otenet.gr
ΤΗΛΕΦΩΝΟ	2731 44781, 2731 44782, 2731 44783
ΦΑΞ	2731 44782

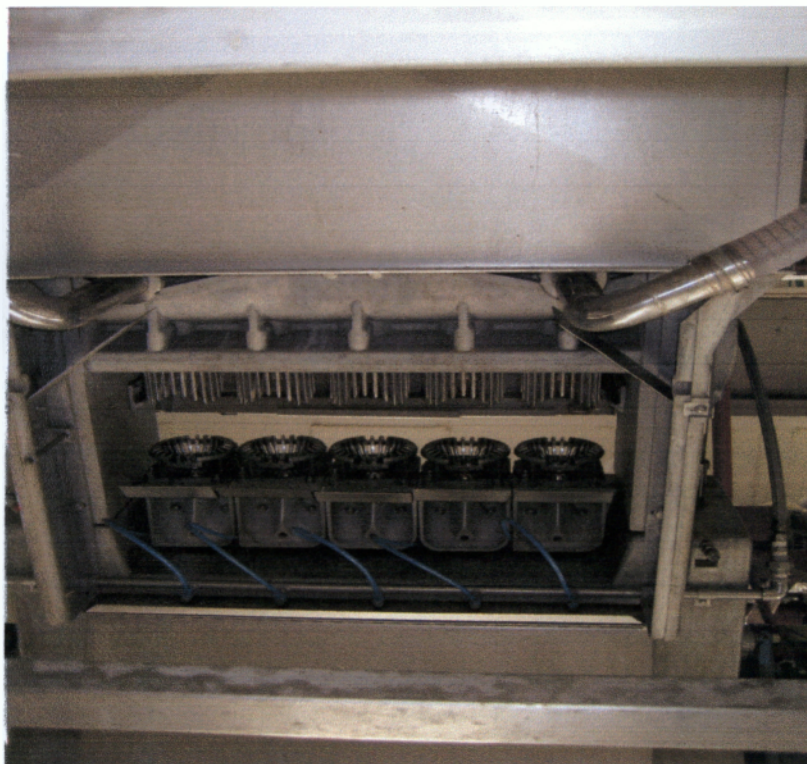
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Εικόνα 1. ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Εικόνα 2. ΑΝΑΒΑΤΩΡΙΟ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ

Εικόνα 3. ΕΚΧΥΜΩΤΗΡΙΟ

Εικόνα 4. ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ ΖΥΜΩΣΕΩΣ

Εικόνα 5. ΠΑΣΤΕΡΙΩΤΗΣ ALFA-LAVAL

Εικόνα 6. ΑΣΗΠΤΙΚΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΤΕΤΡΑ ΒΡΙΚ

Εικόνα 7. ΑΣΗΠΤΙΚΕΣ ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ

Εικόνα 8. ΣΩΛΗΝΩΤΟΣ ΠΡΟΘΕΡΜΑΝΤΗΡΑΣ

Εικόνα 9. ΣΗΜΕΙΟ ΑΠΟΘΕΣΗΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΒΙΔΩΝ

Εικόνα 10. ΑΠΟΘΗΚΗ

Εικόνα 11. ΟΞΥΓΟΝΩΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ